

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
 VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
 HIRDELTESÉG:
 A lapra való hirdetés naponta 50 fillér.
 A hirdetés kezdetéig 10 fillér.
 A hirdetés vége felé 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

VEZÉREI: STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: A magyar közélet.
- Megint a horvátok.
- A névmagyarosító Arad.
- A halál kapujából.
- Katonák az esküdtek előtt.
- A békeszerződés.
- Gyilkos hercegnő.
- Összeomlott ház.
- Pofonok a pályaudvaron.
- A választás alakjából.

A magyar közélet.

Arad, november 12.

Akik purifikálni akartak, azok most már kénytelenek elismerni, hogy a közéletet purifikálni nem lehet. Akik friss vérkeringést, új és tiszta erőátömlesztést követeltek a parlamentnek, azok most már kénytelenek elismerni, hogy ez az erőátömlesztés, ez a friss vérkeringés nem olyan egyszerű dolog, mint amilyennek képzelték. Akik végtelen nagy önzetlenségükben ocsmány bűnnek nevezték a régi „közgazdasági tevékenység” megtűrését, — azok ma kénytelenek elismerni, hogy ők sem tudják nélkülözni a közgazdasági tevékenység hasznos önzetlenségeit.

A közéleti Cátók egyszerre csak szürke emberek lettek, akik mint annyi más ember, szintén csak kenyérkereset után futkosnak és sietve igyekeznek a maguk kicsinyes érdekkörének szolgálatot meríteni abból a hatalmi légkörből, melyben helyet foglalnak most.

Nem kell őket elitélni. Még csak azt sem mondjuk róluk, hogy céltudatosan tö-

rekedtek és szándékosan kapaszkodtak fel ebbe a hatalmi szférába. Nem tették ezt, hanem csak sodorta őket a végzet s teljesen ártatlanul jutottak el oda, ahol most ficánkolnak. Nem is állott érdekükben ez a kapaszkodás, mert kenyérkeresetnek sokszor okosabb, hasznosabb és kedvesebb volt a hajdani népszerűség, melynek most már lóttek s melyhez többé visszatérni nem lehet.

A magyar közéletnek egy megrázó tragédiája közeledik az utolsó jelenetekhez. Le kell számolni a múlt idők izgalmas eseményeivel, a komédiának nem sokára vége lesz, vagy talán már vége is van. A tekintélyrombolás súlyos következményeit erős kézzel igyekeznek fékentartani a közélet vezérei s amíg ők ezt a nehéz munkát becsülettel tudják elvégezni, nem kell félni az anarkiától.

Egyelőre ott tartunk, hogy a közélet nem lett tisztább a purifikáció után, sőt talán éppen most kellene csak igazán megtisztítani, ha lehetne. Nem lehet. Aki ezért akar fáradni, hiábavaló munkát végez. Tiszta közélet soha, sehol sem volt a világon és nem is lesz soha.

Amit a közéletben piszoknak, szennynek látunk, az a társadalom fejlődési procedurájának természetes lerakódása. Lehetnek körülmények, melyek között ez a lerakódás tisztább, vagy piszkosabb, de mindig maga a korszak határozza meg, hogy mennyi és milyen.

Ez idő szerint háározott materiális korszak uralkodik felettünk. Az anyagi javakért való közvágódás soha élesebb,

soha sóvárgóbb nem volt, mint most. Az emberek azt hiszik, hogy örökké életben maradnak, senkinek sem jut eszébe az életközdelemben folytatott versenyzés, hogy a vagyon, a gazdagság, mennyire értéktelen, semmi abban a pillanatban, midőn azt itt hagyni vagyunk kénytelenek. Cinikus gazemberek, akik a vagyonért elkövetett bűncselekményeiket mentik ezzel a gondolattal és titokban megnyugtató lekiismeretüket azzal, hogy hiszen nem bűn, nem vétség a csalás, mert akit megcsaltunk, ugyanis csak egy rövid életet keresztül szenved: beleröhögnek ebbe az életfilozófiába és míg törvény elé nem kerülnek, ravaszul folytatják játékaikat.

És az ilyen típusok vagyoni gyarapodása elragadja az egész világ társadalmát, a becsületesség fogalma átalakul, elfajul, — csak itt-ott találkozunk már nagyon néha egy-egy idealistával, akit egyébként szűk eszűnek tekint az uralkodó közszellem.

Ezen a lelki nyomorúságon intézményekkel segíteni nem lehet. Ez ellen küzdeni hiábavaló. A magyar közélet e részben sem nem jobb, sem nem rosszabb, mint más nemzetek közlete. — Mindenesetre tekintsük szerencsének azt, hogy Magyarországon ez idő szerint bizonyos idegesség és émelyítő undor fogja el az egész társadalmat a közéleti ferdeségek láttára, talán kedvező jele ez annak, hogy a mi materiális szertelenségeink már nem fognak sokáig tartani, vagy legalább a nyilvános közszereplésben fognak kissé szünetelni.

Eszmék és aforizmák.*

Irtja: Horváth Kornél dr.

Csak félművelt embernek lehet meggyőződése. Aki megpróbált már mások eszével, mások szempontjából gondolkodni ugyanazon dologról, az nem fog akarni senkit erőszakkal meggyőzni.

Ha a zseni lesiklik, vagy megroppan, mindjárt népszerűbb lesz, mert hogy lelépett a Parnassusról, mindjárt közelebb jutott a közönséghez, melyet többen értenek.

Nem a társulás jólét hozza meg az eszméket, hanem a magány és szenvedés. A vadon virágai, miket a napfény és zord szelek fakasztanak, elhagyatottságukban is sokkal életképesebbek a virágúazak kényes növényzeténél.

Ha valaki észreveszi, hogy kollégái, vagy hivataltársai előtt népszerűtlenné lett, akkor nyugodt lehet, mert jó úton halad.

Minden ember egyformán állati, csak hogy míg az egyik vágyait és gondolatait jól el tudja rejteni, miközben istenes ábrázatot vág, ad-

dig a másik csacskaságával mindent a világnak ereszt s botrányokat hajhász.

Sokszor tapasztaltam már, hogy elromlott, élettelen eszközök, vagy gépek, amelyeket az ember valami sötét sarokba félredob, idővel maguktól is megjavulnak, úgy, hogyha később véletlenül előveszi őket, csodálkozik, hogy milyen hasznavehetőkké váitak. Így van ez sok emberrel is, kiket a társadalom kilökött magából s már-már el is felejtett. Egyszerre csak előbukkannak a homályból s a társadalom számottevő tagjai lesznek.

Nőknek az arckenőcs helyes megválasztásának kérdése okoz annyi gondot, mint férfiaknak: a pályaválasztás.

Sok ember, ha önmagával találkoznék: fölforna az epéje.

Azért, hogy valaki igen magas állást tölt be, még nem kell okvetlenül ostobának, vagy gazembernek lennie.

Az ember is olyan, mint a csukott könyv, a külseje: a kötés, a belseje: a tartalom. Minél elnyűttebb a födele, annál értékesebb a belseje.

A bizonytalanság a legborzasztóbb: — azok a rémképek, miket az ember nem lát,

csak képzel. S ha a képek legrettenetesebbike valóra válik — már élet vesztette s úgy tesz, hogy a való megközelítőleg sem olyan félelmes, mint a képzelet. Ezért az ideges ember, ha amitől félt, az orra előtt van, legtöbbször igen bátran viseli magát és a veszélyt szembe neveti.

Az emberek azért találták ki a ruhát, hogy meztelenek lehessenek.

A megelégedés titka abban áll, ha az ember legkellemetlenebb helyzetében is el tudja magával hitetni, hogy dolgoz a legjobban állanak.

A híresség titka: minél nagyobb bolondságot, minél nagyobb meggyőződéssel hirdetni.

Nagyon sok ember van, ki azt hiszi, hogy a génie természetrajzát kitanulmányozni legkényelmesebb mód: az önmegfigyelés.

Csak a beteg nem tartja természetesnek, hogy meg kell halnia.

Az emberek két csoportba osztják ismerőseiket: a tisztességesekre, kik velük jót tettek, vagy kiktől valami hasznót huzni remélnek és: a nem tisztességesekre, kik velük nem törődnek s kiktől jót nem is várhatnak.

* Mutató a szerzőnek ily című könyvéből, amelyről legközelebb adunk ismertetést. A könyv Lampel R. könyvkereskedésében jelent meg s 1 kor. 80 fillér az ára.

Megint a horvátok.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 12.

A csunya idő hatása meglátszik a Házon. Tíz óraker alig néhányan lézengnek a folyosón.

A horvátok azonban szorgalmasak. Hatan jelentkeztek szólásra az autonóm vámtarifához, melynek tárgyalását ma folytatják.

— Hát azt is megakarjártok obstruálni? — kérdezik tőlük.

A horvátok mosolyognak:

— Mi csak jogunkkal élünk.

Azt mondják, hogy a horvátok ilyen obstrukciós vitákkal akarnak pressziót gyakorolni Wekerle Sándorra.

Beszélik, hogy az unionistákkal való kísérlet nem sikerült és ez élesztette volna föl a horvátok harci kedvét.

De ez nem bizonyos. Bizonyos csak az, hogy a horvátok ma ismét megkezdték az obstrukciós játékot

Részletes tudósításunk:

Náray Lajos elnököl az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Elnök jelenti, hogy az országgyűlésről kiadott nyomtatott értesítőbe hiba csuszott, amelynek kijavítása iránt intézkedett. Jelenti továbbá, hogy Gaál Gaszton a lengyelülési kerület mandátumáról beszélt.

— A mielőbbi viszontlátásra — felelik rá.

Ezután megszavazzák harmadszori olvasásban is az indemnitást.

Következik az autonóm vámtarifa tárgyalása.

Supilo Ferenc magyarul beszél. Jelzi, hogy beszéde végén indítványozni fogja, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről. Ez a javaslat nem egyéb szójátéknál és formajátéknál. Nem árul el komoly szándékot, csak arra való, hogy megnyugtassa azokat, akik szívesen akasztják szegre elveiket. Ha tényleg önálló vámtarifáról volna szó, szívesen üdvözölné, mert ő exponálta magát leginkább az Ausztriától való elválásért. Azóta azonban annyi minden történt, hogy a horvátok kénytelenek a javaslat címében foglalt tendencia ellen állást foglalni. Ami a részleteket illeti, tiltakozik a tulmagas gabonavámok ellen. Nem akar közjogi dolgokkal foglalkozni, de annyit mondhat, hogy impressziója szerint, fájdalom, nem juthatnak el a köcsönös megértéshez. A miniszterelnökkel polemizálva kijelenti, hogy a magyar kormány nem tartja be a kiegyezést.

Elnök: Tessék a tárgynál maradni.

Supilo Ferenc: Nem szándékozom hosszas közjogi magyarázatokkal foglalkozni.

Elnök: Nem is szabad.

Supilo Ferenc: De olyan súlyos konfliktusok vannak, amelyek felett nem lehet napirendre térni.

Elnök: Napirendre térünk és megvonom a szót. (Nagy zaj a horvátoknál. Az elnök rendretasítja a közbeszóló Lorkovicsot.)

Rojc Milán horvátul beszél a javaslat ellen.

Beszéde közben jön be a Házba Apponyi, akit megélemeznek, megtapsolnak.

Rojc Milán kijelenti, hogy ez a tarifa nem autonóm, hanem az osztrák fordítása. A horvát érdekeknek nem felel meg és ők erről nem akarnak hallgatni, mint elődjük, a régi magyarok. A javaslatot nem fogadja el.

Surmin György horvátul beszél a javaslat ellen. Sztéryni államtitkár tegnapi beszédével foglalkozik, majd kijelenti, hogy igazat ad Lengyel Zoltánnak; ez a vámtarifa sem nem magyar, sem nem önálló. A törvényjavaslat már címében sem őszinte, azon felül nem nyújt védelmet sem a hazai termelésnek. A javaslatot nem fogadja el, ellene fog szavazni.

Surmin György beszéde végén határozati javaslatot terjeszt be a napirenden levő javaslat ellen.

Pinterovics Antal horvátul beszél a javaslat ellen.

A napirend megállapítása után az ülés véget ért.

A névmagyarosító Arad.

Nem egy korona!

Nem lehet magyarosodni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Arad a magyarosodás terén meglehetősen gyorsasággal halad előre. Néhány évtizeddel ezelőtt, a magyar szó annyira mostoha volt, hogy még a színházban is német aktorok szórakoztatták a közönséget, a sajtó egy része pedig németül szolgálta Arad érdekeit. Azóta a magyarosodás gyors léptekben haladt előre, ugyiszlván mindezen vonalon, csak éppen az utcavonalakon nem. A német és más ajku polgárság magyarrá vedlett át és az utcákon leginkább magyar szó hangzik, de egyes városrészek még mindig idegenül hangzó nevet

Ilyenformán mindenkinek kijut a maga része és ebbe bele is nyugodhatunk.

*

Ha az ember éhezik, egy lépéssel közelebb jut az állathoz, ha a király megéhezik, egy lépéssel közelebb jut az emberhez.

*

Ha az utas üde reggelen a vasuti kocsi ablakán kitekint, a gyorsan rohanó tájak között lát: harmatos rónaságot, dombokat, apró házikókat, szélmalomokat s mindenféle színű virágokat. S amint így tovarohantában a kanyargós sinpár mentén az üde természet színpompás változatai szemel előtteleperegnek, gyermeknek érzi magát, kinnek képes könyvet mutogatnak s úgy tetszik neki, hogy a kalásztáblák között a faszorok mentén bájos tündérfejcskének mosolyognak s kezeckéjükkel intgetve táncot lejtene a vasuti kocsi kattogására, mibez százféle melódia illik. Rövid időre itt ott megáll a vonat. Napbarnította alakok, nevető gyermekek, bőbeszédű asszonyok szállnak fel, magukkal hozva valamit a kaszált fű illatától. De az ajtók becsapódnak, folhangzik a fütty s a vonat kerekeli csakhamar forgásba jönnek. Nincs idő a kiszállásra nádbuzogányt cépni, a gyepen végighemperegni. Csak tovább, tovább!

Ismét jönnek a kőrök, a bokrok, rohanó csermelyek, fehér házikók s mindenféle színű virágok s az utas, ha százszor látta is őket, mindig találni fog e bájos rendetlenségben valamit újat, mi elbájolja s szívet melegíti. De

jobban hevíti a cél, mi felé siet s tudja, mert érzi, hogy minden sikerülni fog.

Szilapompás vidéken halad most a vonat, kalásztenger közepén, hol forró napsütés száritja a dolgozó munkások izzadó arcát. Dél felé jár az idő s ezt az utas nyomra is jelzi. Tudja, hogy félóra múlva ebédelhet, de ez az idő most igen hosszúnak tetszik s valami árny vonul el előtte s ijedten gondol arra, hogy éhesen marad.

Végre itt a várva-várt állomás s az utasok hanyatt homlok rohannak az étterembe. Izgatott sürgős forgás, kiabálás, káromkodás, kevés jó falat, sok boszankodás, de a legtöbb éhesen marad s a tíz perc már letelt. A mogorva kalauz csenget s az utasok török magukat, hogy minél gyorsabban visszabujhassanak a kaján vasszörnyeteg gyomrába.

Ujból kezdődik a rohanás s jönnek ugyanazok a kalászföldek, pipacstáblák, kutágasok s mindenféle színű virágok és emberek. Csak hogy most már kiesé fakultabbak, mogorvábbak és unalmasabbak. A vonat pedig mint egy okos állat csak csuszik, csuszik. Közébe közbe vigan füttyent, pöfékel, mintha mosolyogná az emberhadat, melylyel jóllakott. S az a sok utas mind bizik a szörnyetegben. Mennyi öröm és gond fér meg egy kis helyen e sok emberfia között, kik közül egyik se ismeri a másikat, kiket a sors itt egybehozott. Az árnyékok megnyulnak s a vonat, mint százlábu hernyó, alattomosan csusziks tova a gyepen. Lassanként kezd sötétedni s távolról fénypontok tűnnek fel: lámpák lóbalása. A rövid állomá-

viselnek. Ilyenek például Gáj és Sága külvárosok.

Hiszen tagadhatatlan, hogy „Gáj” és „Sága” elég zengzetesen hangzó nevek, amelyek fonetikai szempontból éppenséggel nem esnek kifogás alá, sőt az aradi fülnek eléggé kedvesek is. De miután első sorban a magyarságról van szó, előbb utóbb mégis el kell pusztulniok, hogy helyüket más, talán kevésbé szépen hangzó, de tisztán magyar elnevezések foglalják el. A „Gáj” és „Sága” elnevezéseknek hamarosan Arad történelmi remniscenciái közé kell sorakozniok, bizonyoságául annak, hogy a vértanuk városa nemcsak október 6-ikán ünnepli a magyar nemzeti eszmét, hanem ennek szolgálatában áll hétköznapiokon is.

És hogy ennek így kell vagy kellene lennie, annak éles dokumentuma Varjassy Lajos polgármesternek a közgyűléshez intézendő előterjesztése is, amely a fentnevezett külvárosoknak magyar névvel leendő elkeresztelésével foglalkozik. Igen ám, csak hogy egy kis bibije van a dolognak és ez a bibi a város pénzügyi helyzete. Mert ne tessék azt hinni, hogy utcák, és pláne városrészek elkeresztelése ép oly költség nélküli mulatság, mint például a névmagyarosítás, amely mindössze egy koronába kerül. Míg a névmagyarosítás az újságok révén köztudomásúvá válik, a városrészek elnevezésének megmagyarosítását nem lehet ilyen módon elintézni. Mert hiába tesszük közzé, hogy Gáj és Sága Rákóczi, vagy Asztalos nevre kereszteltetett el, hiába mondja ezt ki határozatilag a törvényhatósági bizottság, hiába erősíti meg a határozatot a belügyminiszter, ha a régi elnevezést jelző pléh vagy vastáblácskák továbbra is ott díszlenek az utcasarkokon. Már pedig szomorú, de úgy áll a dolog, hogy a város jelenleg nincsen abban a helyzetben, hogy ezeket a táblácskákat, amelyek nagy számmal lógnak, kicserélhesse. Ehhez elsősorban pénz kell, még pedig sok pénz, ha nem is egy millió, de jó néhány száz korona. A város pénztára pedig jelenleg olyan üres, mint a színház, ha a Cserkeszleányt adják. Hogy mikor lesz olyan tell mint a színház, amikor Hegedűs Gyula vendégszerepel, az egyelőre titok és éppen e felett a titok felett vagyunk kénytelenek ebből az esetből kifolyólag is szomorkodni.

Sajnos, ez a helyzet és talán mulatságos

sokon süketítő csönd. Nem hallik más, csak ajtócsapkodás, elfojtott kiáltások s a kalauzok egyhangú szava. S az utas a kocsi sarkába huzódva elgondolkozik a multról, jövőről s nézegeti unalmában az óráját és az utikalauzt: mennyi van még hátra?

A vasut: az élet. A nagy állomások az életkorok jelzőpóznái. Az elrohanó tájak a fantázia világa, mind oly közel látszanak, mégse foghatók meg soha; az új jövevények ami utódaink, a leszállók azok, kiknek rövid ismerkedés után örökre bucsút mondunk, a kis fehér kunyhók a boldogság tanyái, a messze távolban felcsillámló családok fénypontok; a leg tűzhelyek, melynek szinte érezzük melegét; a vasuti zárka: ami szűkös kis világunk, mely örökös teherként ránk nehezedik; az a központ, mely körül az egész láthatár forog: az a nyögős „én” vagyok, mely sóvár szemekkel kémlel a távolban, mignem lassankint besötétedik s nem látunk, nem hallunk semmit, csupán a vonat kerekének egyhangú dübörgését, melyet kora reggel észre se vettünk, pedig fáradságtalanul dolgozott és morzsolta a kilométereket, míg mi élveztünk s a tündérfejcskékről álmodoztunk, de most a sötétben mint egy kérélhetetlen természettörvény, erősen kattog, kopogtat és folyton figyelmeztet, hogy készülődjünk, mert minden apró zökkenéssel közelebb vagyunk a célhoz, ahhoz a nagy ívesboltozatu épülethez, mely már messziről látja reánk a száját s melybe valamennyien kábán belerohanunk.

egy kissé, de inkább szomorú, hogy Arad magyarosodásának útjában áll zilált pénzügyi helyzetünk. A táblácskák kicserélésére sincsen pénz, Gáj tehát egyelőre marad Gáj. Sága pedig Sága. Sőt hamarosan talán még azt sem lehetne megvalósítani — ha már okvetlenül változtatásról van szó, — hogy a Gáj városrészt kereszteljük el Ságára és megfordítva. Még ezt sem tehetnők meg, mivel a táblácskák átszegezésére sincsen pénz. Szomorú, de való. Gáj tehát marad Gáj, Sága pedig Sága, amíg több lesz a pénz a város kasszájában.

A békeszerződés.

Munkáspénztár és orvosszövetség

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár és az orvosszövetség között a múlt hét elején létrejött egyezséget tudvalevőleg a két fél kollektív szerződés formájába fogja önteni. Az orvosszövetség által elkészített szerződési tervezetet ma este letárgyalta és jelentéktelen módosításokkal elfogadta a pénztár igazgatóságának az orvoskérdés rendezése végett kiküldött albizottsága, úgy hogy most már csak az orvosszövetségnek e módosításokhoz való hozzájárulása és a szerződésnek a felek részéről való aláírása van hátra.

A pénztári albizottság ülését *Tumó Lajos* igazgatósági alelnök vezette, akinek megnyitó beszéde után *Bak Sándor* ügyvezető titkár pontonként ismertette a békét megpecsételő szerződési elaborátumot, egyik másik pontnál hosszabb vita fejlődött ki, amelyben valamennyi bizottsági tag résztvevett, mignem körülbelül két órán át tartó tanácskozás után a bizottság az alábbi szerződési szöveget állapította meg:

1. Az 1907. XIX. t. c. alapján megalakult Aradi kerületi munkásbiztosító pénztár tagjainak gyógykezelésével megbizva az Országos Orvosszövetség aradvárosi és megyei fiókját és az orvosszövetség ezen megbízás teljesítését a szabad orvosválasztás elve alapján vállalja.

2. Az O. Sz. a kórházi kezelést kivéve mindazon orvosi szolgálatokat nyújtja, amelyeket a pénztár a hivatkozott törvények alapján nyújtani köteles. A kórházba utaltak ápolási díja a pénztárt terheli. Szüléseknél való segédkezésre az orvosok csak akkor hívhatók, ha a szülést vezető szülésznő orvosi segínyt szükségesnek tart. Foglómest és egyéb technikai munkával járó műveletet a szájban az O. Sz. nem vállal.

3. Az orvosi szolgálatot a szabadon választható orvosok kara teljesíti. A pénztárnak Aradváros, vagy Aradmegye területén lakó tagjait csak az O. Sz. kebelében alakult Sz. V. O. K. részesítheti orvosi kezelésben. A szomszédos megye területén lakó pénztári tagokat is a szövetség köteles kezelteni.

4. Aradváros területe orvosi kezelés szempontjából két, lehetőleg egyenlő kerületre oszlik. Minden kerületben az orvosi kezelést legalább nyolc-nyolc orvos látja el. A kerületi beosztást föltüntetett térkép ezen szerződés kiegészítő részét képezi és e beosztást az orvosszövetség csak a pénztár igazgatóságának hozzájárulásával változtathatja meg. Arad városának Gáj külvárosa területén lakó pénztárhoz tartozó tagjait kizárólag egy az O. Sz. által a Sz. V. O. K.-ból kijelölt orvos fogja kezelni.

6. A kezelőorvos a beteget annyiszor tartozik meglátogatni s addig köteles kezelni, míg a kezelést a beteg állapota mindenkor megkívánja.

7. A pénztár tagjai megbetegedés esetében fel vannak jogosítva a kerületükbe tartozó Sz. V. O. K.-beli orvosok bármelyikét kezelő orvosul választani. A választás a naptári év

végéig kötelez és újabb megbetegedés esetén csak a már előbb választott orvos hívható. A beteg alapos okból egyszer egy évben kezelőorvosát változtathatja. Ugyanazén joga meg van a kezelő orvosnak is mindazon esetekben, amelyekben a vegyes bizottság indokolt lát.

8. Járó betegek a rendelő-intézetben kezeltenek. Egyesek kivételesen a kezelőorvos engedélyével annak lakásán is megjelenhetnek. A pénztár által kijelölt rendelő-helyiségben naponta a járó betegek részére délelőtt fél tizenkettőtől egy óráig a Sz. V. O. K.-nak hírom tagja rendelkezésre áll. Az ezen időtartam alatt jelentkező betegeket az orvosoknak kezelniük kell.

9. Az egyes orvos teljesen független a pénztártól és attól közvetlenül felelősségre nem vonható s az egyes orvossal a pénztár egyáltalában nem rendelkezhetik.

10. A Sz. V. O. K.-t a rénytárral szemben az O. Sz. kebeléből alakult „Intéző Bizottság” képviseli és ez szolgál közvetítő közegül az O. Sz. és a pénztár között. Az „Intéző Bizottság” szervezetét s hatáskörét az O. Sz. állapítja meg.

11. Bár a pénztár jogviszonyban csak az O. Sz.-al áll, mindazonáltal, ha a pénztár, vagy annak tagja bármely címen is valamely orvos ellen kártérítési igényt vél támaszthatni, ez iránti igényét csak az illető orvos ellen érvényesítheti s nincs joga kártérítést az O. Sz.-tól követelni.

12. Ha valamely kezelő orvos ellen panasz merül fel, úgy ezen panasz csak a pénztár vezetősége (s nem az egyes tag) részéről közvetlenül az Intéző Bizottsághoz terjesztendő be s elsőfokulag az Intéző Bizottság elnöke határoz. Ha e bizottság elnökének intézkedésével a felek valamelyike megelégedve nem volna, úgy a vitás kérdésben az Intéző Bizottság köteles határozni. Ha az Intéző Bizottság határozatával sem volna valamelyik fél megelégedve, úgy a kérdést végérvényesen a vegyes bizottság dönti el. A vegyes bizottság 3 pénztári tagból és 3 Sz. tagból s ugyanannyi póttagból áll. E bizottság elnöke az O. Sz. mindenkori elnöke, vagy ennek általa kijelölt helyettese.

13. A pénztár tagjainak megállapítása minden évnegyed első havának 15. napján ki mutatott taglétszám alapján történik. A pénztár fizet minden egyes tagja után az O. Sz.-nek évente 3 korona kezelési díjat, azonkívül megtérít az O. Sz.-nek fuvardíjban szintén minden egyes tag után évente 3 koronát. Minden önként belépni óhajtó tag csak a Sz. V. O. K. valamely tagjának bizonyítvány alapján vehető föl. Ezen bizonyítvány kiállításáért az orvosnak díj nem jár.

14. Ezen szerződéses viszony kezdetét vette 1907. november 1-én és tart a pénztárnak a törvény szerinti végleges megalakulását követő harminc napig.

15. A kerületi pénztár eddigi kezelő orvosa az 1907. november 1-ig teljesített orvosi szolgálatért követelt tiszteletdíj többletől lemondanak és a pénztárra bízzák, hogy a megfelelő összeg valamely munkásjóléti célra ajánldoztassék.

16. Tilos a pénztár hivatalnokainak orvost ajánlani, épúgy nincs megengedve az ellenőrző közegnek a kezelő orvos eljárását bírálni, vagy az orvos személyéről becsmérlőleg nyilatkozni.

E szerződési tervezetet még holnap megküldi a pénztár *Parecs Gyula* dr. orvosszövetségi elnöknek, azután nyomban a szövetség végrehajtó bizottsága elé terjeszti. Az ennek részéről való hozzájárulás után a pénztár igazgatósága fogadja el és a jövő héten már a szabad orvosválasztás rendszere alapján látja el husz aradi orvos a pénztári tagok gyógykezelését.

A pénztári albizottság mai ülésén *Tumó Lajos* elnöke alatt jelen voltak *Adler Andor*, *Reinhart Gyula*, *Buday Gyula*, *Fenyő László* igazgatók és *Bak Sándor* ügyvezető titkár.

Pofonok a pályaudvaron.

A kétneű öngyilkos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 12.

A Kolozsvárról hétfőn este Budapestre érkező vonat a keleti pályaudvaron egy mentőkocsi várta. A kalauz az egyik másodosztályú kocsit felé vezette a mentőkocsi orvosait, akik abból egy súlyosan sérült urat emeltek ki s elvitték a Rókus kórházba.

Az illető Nagyváradon szállott fel a vonatra, ahol az állomásra egy hölgy kísértte ki. Mialatt karonfogva fel és alá jártak a peronon, hirtelen eldőltek termett egy másik hölgy, szó nélkül kétszer pofonütötte a férfit, néhány becsmérlő szót kiáltott feleje, aztán elsetett! Az a nő, aki a férfivel karonfogva ment, szinte megdermedve nézte a jelenetet, majd hirtelen is odaugrott a férfihez, pofonütötte és sietve eltávozott. Néhány perccel utóbb berobogott a pesti vonat, az agyonpofozott ember beült egy másodosztályú kocsiba és mikor már Budapest felé járt a vonat, öngyilkossági kísérletet követett el. Mellbe lötte magát.

Sebesülése azonban nem volt veszélyes. A Rókus kórházban *Bartha Endre* rendőrfogalmazó kihallgatta s a következőket tudta meg:

A férfit *Süttő Géza* névén hívják, harmincnégyéves, biharpüspökii születésű, utazóügynök. Hat évvel ezelőtt nősült, szerelemből vett el egy igen szép, de szegény pesti leányt. Három évvel ezelőtt azonban, Nagyváradon időtében, egy ottani kávéház rendezőjével ismerkedett meg és csakhamar közös háztartásra is lépett vele. Az év legnagyobb részét uton töltötte. Ha volt néhány napi pihenője, akkor hol a pesti, hol a nagyváradi feleségénél telepedett meg.

A pesti Süttőnével névtelen levélben tudatta valaki férje hűtlenségét, az asszony megleste az urát és mikor a nagyváradi pályaudvaron meglátta Süttőt második számú feleségével, pofonütötte. A másik asszony, mikor a jelenetet látta és megtudta, hogy mi történt, követte a példát. Süttő egyébként nem akart komoly öngyilkosságot elkövetni, inkább csak a bőre alá akarta löni a golyót, hogy megijeszze a törvényes feleségét, de a dolog rosszabbul sikerült, mint ahogy tervezte.

A halál kapujából.

Darvas Imre utolsó levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Megirtuk, hogy *Darvas Imre*, az aradi felső kereskedelmi iskola második osztályú tanulója egy revolvergolyóval kioltotta életét. A szerencsétlen fiú utolsó perceiben egy érthetetlen leánynevet suttogott és egymásután többször ismételte azt a szót, hogy szeretem. Mindezekből hozzátartozói azt következtették, hogy a fiú öngyilkosságának oka szerelem volt. Ma azután utána néztek, hátha találnak valami levelet a könyvel között, vagy az íróasztal fiókjában, ami megmagyarázná végzetes tettét. A kutatás tévesleg eredménynyel is járt, mert az íróasztal fiókjában egy levelet találtak, amelyet édes anyjának és testvéreinek írt. A levél rövid, száraz, cikornyátlan bucsuzás, amelyben csak egy pár szóban írja meg a fiú végzetes tettének okát. Elmondja, hogy az utóbbi időben nagyon ideges volt és félt a megőrüléstől. A levél arra enged következtetni, hogy *Darvas* pillanatnyi elmezavarában követte el az öngyilkosságot. A fiú nagyon nehézfejű volt és éppé-

ezért egész napját a tanulás foglalta el, miért is csak ritkán ment ki az u. cára sétáin. Valószínűleg a sok tanulástól lett idegbeteg és annak következtében öngyilkos.

Az öngyilkos ifju hátrahagyott levelét itt közöljük:

Bizonyosan meg lesztek rendülve öngyilkosságomon, de higgyétek el nekem, akinek az élet az utóbbi időben csak terhemre vált, jobb így. Habár szerettem volna még élni, mert hiszen fiatal vagyok, de nem akartam, miután tudtam, hogy ugy is az örültek házába kerülök; már pedig jobb a koporsó, mint az örültek háza.

Ti csak nyugodjatok meg sorsomon, éljétek boldogan tovább, felejtsetek el engem, tudtok ti nélkülem is élni.

Gyulához (az öngyilkos legidősebb fivére) csak egyetlen kérésem volna, melynek a teljesítéséért könyörgöm. Tartsa tisztelőben édesanyját továbbra is, testvéreivel szemben igazságosan viselkedjék.

Ami öngyilkosságom okát illeti, arra nézve felhozom életuntságomat és az ezt okozó bajokat.

Kérésem megújításával befejezve utolsó levelemet,

mindnyájatokat esőköllak:
Imre.

Katonák az esküdtek előtt.

Aradi hírlapíró pöre.

A magyarság védelméért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Szenzáció és a maga nemében páratlan bűnper fogja foglalkoztatni nemsokára a nagyváradi esküdtbírósgot. A dolog nem új keletű s abból az időből származik, amidőn Marosvásárhelyt harminckét székely bakát a katonai hatóság fegyvelésért miatt súlyosan megbüntetett. 1905-ben történt ez s akkor a lapok azt írták, hogy a bakákat ártatlanul ítélték el s ezt azzal indokolták, hogy amidőn a tévedés napfényre került, meg is kegyelmeztek nekik. A kérdést részletesen ismertették az aradi hírlapok is. Ezek közül az egyik többek között azt írta, hogy a bakákkal Alézi kapitány kegyetlenül bánt, Koszka huzaknak nevezte őket, éjjel őrségre küldte a szadot, nappal pedig gyakorlatot végeztetett velük s amidőn ezért a század egész legénysége arra kért, hogy őrség után engedje el nekik a gyakorlatot, ráfogta a székelyekre, hogy föllázadnak s megbüntettette őket.

A hadügyminiszter felhatalmazása folytán a nagyváradi királyi ügyészség e cikk alapján bűnvádi eljárás indított a hadsereg megrágalmazása miatt a lap felelősszerkesztője, Szudy Elemér ellen s az ügyben ez év márciusában már volt tárgyalás a nagyváradi esküdtbírósg előtt. A tárgyalás megnyitása után azonban a vádlott védője: Papp János indítványt tett, hogy miután az inkriminált cikkben foglalt tényállások valódságát bizonyítani tudja és kívánja, hallgattassa ki a törvényszék azt a harminckét székely bakát, akiket annak idején a hadbírósg a marosvásárhelyi állítólagos lázítás miatt elítélt.

A bíróság helyt is adott a védő kérelmének s elrendelte a volt székely bakák kihallgatását, amelynek eszközzésével a vizsgálóbíró bizta meg. Nemrég fejezte be a vizsgálóbíró nehéz munkáját s az iratokat ismét áttette az ügyészséghez újabb indítványozás végett.

A nagyváradi királyi ügyészség a napokban nyújtotta be újabb vádiratát, amelyben három rendbeli rágalmozás sajtó vérsége miatt emel védat a magyarság érdekében írt cikk folytán Szudy Elemér ellen. Minthogy értesülésünk szerint Szudy a vádirat ellen kifogásokkal nem fog élni, az érdekes ügy már a januári esküdtbírósi ciklusban tárgyalás alá kerül. Szenzációssá fogja tenni a tárgyalást az a körülmény, hogy az ügyben negyvenhét tanút fognak beidézni és pedig a 32 egykori székely bakán kívül Blasin Miklós alezredest, Alézi kapitányt, Novák főhadnagyhadbíró, továbbá őrmestereket, szakaszvezetőket s minden egyéb rangú és rendű katonákat, akik abban az időben, amidőn a dolog történt, Marosvásárhelyt szolgálták. A vádlottat a tárgyaláson Halász Lajos dr. országgyűlési képviselő helyettese: Papp János fogja képviselni.

Választások előtt.

A kerületek mozgalmái.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12

Mindössze csak öt nap választja már el Arad polgárait attól, hogy az urnák elé lépve, a város törvényhatóságába küldjék azokat, akik felé a polgárság közbizalma fordul. A választási izgalmak nap-nap után nőnek. Leginkább a második kerületben ver erős hullámokat a választási harc. A két, egymással szemközt álló lista hívei mindent elkövetnek a maguk jelöltjeinek diadalra juttatása érdekében.

A lezajlott jelölések végső eredményéről s a választási mozgalmakról alábbi tudósításunk szól:

Az első kerületben

a vasutasok erős tábora és a kereskedők tekintélyes testülete biztosítja a hivatalos jelölteket minden meglepetés ellen. A 48-as párt kerületi elnöksége kitűnően szervezett sereget visz a választási küzdelembe. A jelöltek a következők:

Chirke Vilmos,
Faragó Rezső,
Fetter Géza,
Majsztrovich János,
Nagy Sándor dr.,
Révész Adolf,
Sztankovits Miklós,
Tedeschi Viktor,
Tisch Már dr.,
Wagner József.

A második kerületben

erős küzdelem várható a két lista között. Az esélyekről egyelőre beszélni sem lehet, mert a szavazás titkos volta kizárja a kombinációk lehetőségét is.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt II. kerületi elnöksége a következő felhívást teszi közzé:

A II. kerület választópolgáraihoz!

Az aradi függetlenségi és 48-as párt II. kerületének végrehajtó bizottsága mai napon posta útján megküldötte a kerület összes választópolgárainak a II. kerület hivatalos jelöltjei névjegyzékét, amely egyúttal szavazó-lapul szolgál.

A függetlenségi és 48-as párt hivatalos jelöltjei a II. kerületben a következők:

Nesnera Aladár,
Szabó Zoltán,
Tolnai János dr.,
Kovács Vince,
Szel Ernő,
Staubert József,
Leitner Ernő dr..

Frint Lajos,
Nagy Kálmán.

Felesleges, hogy jelöltjeinket bővebben ismertessük. Mindegyiknek neve egy program: az önzetlen, polgári erények lajstroma ez a szavazó lap.

Városunk II. kerületének polgársága, amidőn jelöltjeink köré sorakozik, oly polgárokat tüntet ki bizalmával, akik erre mindenkoron érdemesek voltak.

A végrehajtó bizottság nevében alulírott elnökség ezúton is kéri a kerület polgárságát, hogy a szavazás napján, folyó hó 17-én polgári jogát gyakorolva, pártunk hivatalos listáját vigye változatlanul győzelemre.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt II. kerületének elnöksége.

A hivatalos listától elszakadtak is erős akciókat fejtenek ki. A diszidens választópolgárok ma este Magyar Ferencc elnöklete alatt Nagy János vendéglőjében nagy érdeklődéssel értekezletet tartottak. Hogy a jelöltek megválasztása biztosítottassék, határozatilag kimondták, hogy a kerület különböző pontjain nap-nap után a polgárság összebátoroztassék, ami célból a következő meghívást teszik közzé:

Meghívás.

A II. kerület polgárainak 25-ös bizottsága e hó 13-án este 8 órakor Faragó Béla vendéglőjében a Mikos- és Fiórán utca sarkán értekezletet tart, melyen minél nagyobb számban való megjelenésre felhívja a polgárokat.

A 25-ös bizottság nevében
Magyar Ferenc,
elnök.

A diszidensek listájának jelöltjei a következők:

Tabakovits Emil,
Hehs Béla,
Staubert József,
Kosztka Emil,
Solymos József,
Nagy Kálmán,
Kovács Vince,
Nesnera Aladár,
Leitner Ernő dr.

A harmadik kerületben

a jelölések előtt tapasztalható izgalom nagyrésztben elült, mert a jelölés a polgárság legnagyobb részét kielégítette. A hivatalos lista érdekében a kerületi elnökség erélyes és határozott működést fejt ki. A jelöltek:

Blaskovits Antal,
Dobró Pál,
Fritz József,
Müller Károly,
Ravasz Imre,
Szalay Arnold dr.,
Szathmáry Károly,
Tafrov József,
Zima Tibor.

A negyedik kerület

egészen csendes. Nagyobb emóciókra egyáltalában nincs kilátás, mert a jelölőgyűlés eredményét általában kedvezően fogadták az egész kerületben. A jelöltek a következők:

Mittner József,
Issekutz László dr.,
Walder Gyula,
Szudy Elemér,
Szathmáry János,
Tanner Lajos,
Rámer István.

Az összes kerületekben egy szavazatszedő bizottság előtt fogják a polgárok szavazataikat leadni, kivéve az első kerületet, ahol Sugár Jenő dr. indítványa folytán alighanem két bizottság fog működni.

Kossuth ellen.

Bomlik a függetlenségi párt.

Ujabb kilépések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 12.

A függetlenségi párt bomlási proceszusa újból megindult, ezuttal még veszedelmesebb jelenségek között, mint a kiegyezési javaslatok betérjesztése alkalmából. A kilépő képviselők száma ma holnap annyi lesz, hogy egy párttá tömörülve, erős és egészséges ellenzék keletkezhetik a parlamentben. Ma újból két kilépés történt s holnapra már a Polónyi frakció kiválása is várható.

A nap szenzációja különben nem ez, hanem Uray Imrének Kossuth Ferenchez intézett levele, mely mindenben a Hentaller-féle emlékeztetés levél nyomán halad. Ugylátszik, a Kossuth Ferenc alaposan meggyengült politikai presztízse ellen a Kossuth Lajos elveit szegeznek azok, akik végre is belátták, hogy a név nem jelent egyúttal elvet is. Uray is Kossuth Lajos elveinek cserbenhagyásával vádolja azt a Kossuthot, aki a szégyenletes kiegyezést és az ország gazdasági érdekeinek elárulását apjától örökölt nevének védőszárnyai alatt nemzeti diadallá akarja avatni.

Távirati tudósításunk:

Kilépések a 48-as pártból.

Urmánczy Nándor, a szászrégeni kerület képviselője ma kilépett a függetlenségi pártkörből. Kilépését levélben jelentette be Kossuth Ferenc pártelnöknek, a melyben azt írja, hogy ezen elhatározásra a kiegyezési törvényjavaslatokkal, a bank- és kvótakérdésben létrejött megállapodásokkal szemben elfoglalt álláspontja indítja. Lemond egyúttal a képviselőház közigazgatási és kivándorlási bizottságának tagságáról is.

Kilépett azonkívül a függetlenségi pártkörből Wesselényi Ferenc báró, Kolozsvár II. kerületének képviselője. Kilépését levélben azzal indokolja meg, hogy nem tudja magát azonosítani a párt tegnapi elfoglalt álláspontjával, amely a kiegyezést, a felémelt kvótát megszavazza akkor, amikor a párt legsarkalatosabb programját, az önálló bank felállítását biztosítva nem látja.

Wesselényi kilépése élénk feltűnést keltett. Nagy az öröm különösen a pártkörön kívüliek körében a kilépések felett. Wesselényit máris a kilépettek vezéregyanánt emlegetik.

Izgalmas jelenet a folyosón

A képviselőház folyosóján az ülés végén érdekes incidens történt Hoitsy Pál, a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke és Polónyi Géza között.

Hoitsy Pál a következő szavakkal fordult Polónyi felé:

— A párt nem tűrheti el, hogy te alattomban a párt határozatai ellen izgass.

Polónyi erre haragosan így szólt:

— Helyes, akkor a nemzet előtt fogom tenni.

Hoitsy: Eredj csak a nemzet elé, jól teszed, ott legalább nyílt fegyverekkel harcolhatunk. De ismétlem, nem tűrhet-

jük, hogy te, a párt tagja, a párt határozatai ellen agitálj.

Polónyi: Nem? Akkor holnap kilépek a pártból.

Hoitsy: Jól teszed, köszönettel fogadjuk.

A kiegyezés az alkotmánypártban

Az alkotmánypárt ma este Nagy Ferenc elnöklété alatt értekezletet tartott, amelyen Wekerle miniszterelnök, továbbá Andrássy és Darányi miniszterek és Földes Béla előadó is megjelentek.

Napirend előtt

Návay Lajos, a képviselőház alelnöke rövid beszédben utal azon örvendetes, nagyjelentőségű eseményre, amely az alkotmánybiztosítóknek a parlamentben való elfogadásával az ország nagy hasznára történt. E törvények vannak hivatva a vármegyék törvényes és történelmi jogokon alapuló szervezeteit minden támadással szemben megvédelmezni. Büszkén hajtja meg az alkotmánypárt zászlaját Andrássy egyénisége előtt, aki nem jelszavakat hangoztatott, hanem komoly munkát végzett.

A párt egyhangú lelkesedéssel csatlakozik Návay ezen kijelentéséhez.

Földes Béla előadó részletesen ismerteti a javaslatokat, amelyek felett hosszabb vita indult meg.

Seilassy Zoltán a kiegyezés egyes részleteiről beszél.

Bura Barna a javaslatok közgazdasági fontosságát emeli ki s a szeszkontingensről beszél.

Bernáth István a vámtarifával foglalkozik.

Szivák Imre a javaslatok közjogi előnyeit fejtegeti.

Heinrich Antal szól még a tárgyhöz s az összes előtte felszólaltakkal együtt elfogadja a javaslatokat.

Azután Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedik szólásra és kijelenti, hogy eltekintve a kvótában megnyilvánuló megterheléstől, a kiegyezés minden előbbi meggyezésnél határozottan jelentékenyebb haladást mutat. Utal arra, hogy amennyire az adott viszonyok között lehetett, a jövő gazdasági fejlődés alapjait raktuk le a javaslatokban.

Hosszabban kiemeli a kiegyezés létrejöttének szükségességét és a kiegyezésnek különösen gazdasági szempontból való előnyeit, azután pedig válaszol az egyes szónokok által felhozott érvekre. A földbirtok tehermentesítését illetőleg a kormány mindent elkövetett, hogy a földbirtokok terhére képező jelzálogkölcsonők megkötését megkönnyítse, az erre vonatkozó javaslat nemsokára a parlament elé fog kerülni. Végül, mivel az a meggyőződése, hogy a kiegyezés megfelelő alapon szolgálja az ország mezőgazdaságának, iparának és kereskedelmének fejlesztésére irányuló érdekeket, kéri a javaslatok elfogadását.

Az alkotmánypárt az összes javaslatokat egyhangulag elfogadta.

Vádak Kossuth ellen.

Uray Imre, a tiszaházi kerület országgyűlési képviselője, aki már néhány hónappal ezelőtt kilépett a függetlenségi

pártból, ma Kossuth Ferenchez igen erős hangú nyílt levelet intézett.

A hosszabb levélből a következő érdekes részletet emeljük ki:

A nép teljes hittel és odaadással feláldozta magát a függetlenségi pártért és követte személyedet. E ragaszkodás emelt téged a nagyok közé és szaporította a függetlenségi pártot annyira, hogy a hajdan kis töredékből Kossuth Ferenc mély elméje és tekintélye bevilágított a bécsi Burgba és I. Ferenc József király legnagyobb ellenségének, Kossuth Lajosnak fiát magához hívatta, majd miniszterévé tette.

E levélben kérem tőled számon Kossuth Lajos elveit és hagyatékát, a függetlenségi pártot és a függetlenségi politikát. Kossuth Lajos is járt Bécsben, békét szerezni, de mivel ezt nem találta, a haza védelmére kelt, szervezte a magyar hadsereget. Kiegyezhetett volna, hazajöhetett volna, 1867-ben kegyelmet is kaphatott volna, de ő nem akarta elfogadni a 67-es alapot. Mint függetlenségi párti halt meg a börtönben Böszörményi László azon elvekért, amelyeket pártunk követelt, amelyeket atyád leveleiben hirdetett s te úgy a képviselőházban, mint atyád szobrai előtt követeltél, amelyek meg vannak írva a párt programjában.

A függetlenségi párt bement a te vezetésed alatt a delegációba s nemcsak, hogy meg nem szüntetted a hadügyi kiadásokat, hanem a megszavazott rengeteg millióval szemben elejtetted a magyar nemzeti hadsereget, a zászló és cimereket. Ezért bukott meg a 67-es politikának négy kormánya, a 30 éves szabadelvű párt összetört a nemzeti küzdelem alatt. Kérem, hogy miért? A függetlenségi párt többségre jutva némán megnyugodjék a közös hadseregben, annak intézményeit elfogadja és gyarapítsa? Állithatod-e, hogy ebben nincs elvtagadás? Azért lettél kereskedelemügyi miniszter, hogy Magyarország gazdasági önállóságát létesítsd és fentartsd. Hogy is vagyunk ezzel? A délibáb eltűnt, a gazdasági önállóság a valóságban fel van adva, maradt belőle egy formula.

Hát az önálló magyar bank meg lesz, megvalósítod? Tárgyalni fogtok és mivel mindig az okosabb enged, engedni fogsz. Lejtőre vitted a függetlenségi pártot, a parlamentet és Magyarországot, lejtőre, amelyen nincs megállapodás.

Szóljak az alkotmánybiztosítókról? Hát szereztetek legcsekélyebb alkotmánybiztosítót is? A függetlenségi párt nem lesznek soha pártodban, az a párt, amely megszavazza a kvótát, nem a függetlenségi párt, az a te pártod. Amióta te hatalmon vagy, nemcsak megszavaztatok a kvótát, hanem felemelitek. Benne volt ez is a bécsi titkos paktumban? Szó volt erről a kormányra lépéskor a függetlenségi pártban? A képviselőházban nem említette senki. Mindezekért a felelősség téged terhel, a függetlenségi párt elnökét s te azt vállald is.

Ne tévesszenek meg téged a bizalom gyártott levelei és a megfizetett sajtónak cinkosai, mert a hazugnak nincs oly meggyőző ereje, mint az igazságnak.

Még ennél is borzasztóbb látni, hogy mennek a nép képviselői kerületeikbe, hogy a függetlenségi polgárokat megméltelyezzék hamis vádakkal és megfosszák őket hitüktől, meggyőződésüktől. Választóiktól bizalmat kérnek maguknak és ne-

ked és kénytelenek arra kapacitálni, hogy tett kötelező ígéretük dacára a kvótát felemeljék. A honpolgárok erkölceit megmételtyezik s nemcsak a függetlenségi pártnak, hanem a függetlenségi eszmének sirját ássák meg. E sir felett emelkedik az emlék a Kerepesi temetőben, az emlék alatt a te atyád, a nemzet atyja, Kossuth Lajos. Meghalt és boldog, hogy meghalt. Nem látja veszni elveit és hazáját. Nyugodjék békében!

A horvát bán Bndapesten.

Rakodczay Sándor horvát bán ma dél előtt folytatta tanácskozásait a kormány tagjaival. Előbb Wekerlével és Kossuth Ferencel, azután Darányival tárgyalt. A konferencián, amelyen egy ideig Josipovich horvát miniszter is részt vett, az általános politikai helyzetről volt szó.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: A fátum, dráma. (Bérlét B.)
Csütörtök: A város, színmű. Bemutató előadás. (Bérlét C.)
Péntek: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. Bemutató előadás. (Bérlét A.)
Szombat: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlét B.)
Vasárnap: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlét C.)

* Hegedüs Gyula vendégjátéka. Az elmúlt színházi szezon legnagyobb színházi sikere: Az ördög, az aradi színpadon is diadalmasan állta meg helyét. Az aradi sikert a darab előkelő kvalitásai mellett a kitűnő előadás biztosította. Szendrey mesteri alakításban kreálta a címszerepet, a többi szereplők is tehetségük legjavát csillogtatták a szellemes darabban. Szendrey szerepét ma este Hegedüs Gyula, a Vigszínház illusztris művésze adta. A fővárosi sajtó az elragadtatás szuperlatívuszán emlékezett meg Hegedüs abszolút tökéletes alakításáról, az ördög szerepében. Ezt az impressziót váltotta ki ma este az aradi közönségből is. Molnár Ferenc szellemes paradoxonjait tökéletesebb interpretációban lehetetlenség előadni. Hegedüs játéka az ördögben ördögi, ahogy a levelet dik-tálja, az a művészetnek elbűvölő tökéletessége. Oriási volt a nagy művész sikere, akinek tiszteletére és bámulására még az orkesztert is megtöltötte a legválogatottabb közönség. Nagy sikere volt Novák Irénnek, aki Jolán szerepében kifogástalan művészetet produkált. Nagyon jó volt H. Harmath Józsa szemtelen Elzája. Elsőrangú a akitás Kőrössy Juci bájos Selyem Cinkája, amiért nyílt színen is megtapsolták. Dellynek is nagy sikere volt a festő szerepében. H. G.

* A város. A város című színműnek próbáival már teljesen elkészült a színház drámai személyzete. Az érdekes darabban, amely tudvaleg a Szendrey-féle színdarab pályázatának a zsűri által első helyen kiemelt munkája, a társulat legjobb erői működnek közre. Főszerepet játszik a darabban Várnai, Delli, Kállai, Horti, Hunyady, Szilágyi Beria és Faludy. A darabhoz Tilger Árpád karmester állított össze hangulatos muzsikát.

* Az Uránia színház. Rohamosan közeledik a teljes befejezés felé a Simonyi utcában épülő Uránia színház. Az átalakítási munkálatok annyira előre haladtak, hogy megkezdhetők az utcai rész művészi kidolgozását. Gyönyörű ornamentikájával egyik legszebb épülete lesz a városnak az Uránia színház. Belső berendezése tetszetős és kényelmes lesz. Hatszáz ülőhely áll a közönség rendelkezésére, melyek mind-egyikéről kitűnően lehet látni a színpadra. Még

a legolcsóbb helyeknél is gondot fordítanak a kényelemre. Az ünnepélyes megnyitásra művész program készül, mely egyszersmind képét alja az Uránia színház működésének.

* Fátum. Zsiros Istvánnak zajos sikert aratott színműve, a Fátum kerül holnap előadásra az aradi Nemzeti Színházban. A hatásos, megindító részletekben bővelkedő darabot még alig adták egynéhányszor Aradon s így a holnapi előadás iránt, amely a premier szereplőivel kerül színre, nagy az érdeklődés.

* Az Aida bemutatója. Egy pompásan be-tanított hataimas, énekes személyzet várja di-csereles ambícióval a pénteki Aida bemutató-ját. Ma már teljes díszletpróbát is tartottak a darabról, amely kitűnően sikerült. A nagy opera premiérjét nemcsak az aradi közönség, de a vidék is érdeklődéssel várja.

A választás alakjaiból.

VI. Hiób bácsik.

Arad, november 12.

A törvényhatósági bizottsági tagválasztások rendszerét reformálni kellene. Egy kis humanizmust kellene becsémpészni — a jelöltek javára. Ki kellene mondani, hogy aki egyszer jelölt lesz, az tartozik a választás székhelyétől kétszáz angol mérföldre elutazni és ott tartózkodni, amíg meg nem választották, vagy meg nem bukott.

Mert van valami, ami a bukásnál is rosszabb. És van, aki rosszabb annál, aki nem szavaz ránk. Ez az a barátunk, aki bizalmas értesüléseivel fölkeresi a jelöltet és minden nap huszonnégy izgalom-nak teszi ki.

A jelölt nyugodtan ül a reggelinél, amikor le-ül mellé az izgatott ur.

— Baj van.

— Már megint?

— De nagyon. A kapukules-utcai kolbászka-készítők tegnap értekezletet tartottak, amelyben elhatározták, hogy önt törlik a hivatalos listából.

— Engem? Hát mit vétettem én a kolbászka-készítőknek? Én, akinek a kolbászka a legkedven-ebb ételém közé tartozik!

— Nem tudom. De jó lesz vigyázni. Abban a kerületben a kolbászka-készítők döntik el a harcot. Nono.

A jelölt hosszan töpreng, hogy mi módon szerezhetné vissza a kolbászka-készítőket, amikor kiderül: 1. a kolbászka-készítők nem tartottak érte-kezetet, 2. a Kapukules utcában nincsenek kolbászka-készítők és 3. a Kapukules utca nincsen is a kerü-letben.

De két óra múlva egy másik izgatott ur ke-resi föl.

— Fiam, fiam, te el vagy veszve!

— Én?

— Hogy tehettél ilyet! Az egész kerületben azt beszélnek, hogy szövetkeztél Zavary-Halász Somá-val, az önjelölttel, s vele külön listát csináltál. Most már boszúból törölni fognak a hivatalos lisztáról.

— De barátom, az összes rokonom boldogsá-gára mondom, hogy egy év óta nem is beszéltem Somával. Most megy úgy kerülöm, mint az adós a szabóját.

— Lehet, lehet . . . de azt beszélnek. Valamit tenni kellene, tenni kellene . . .

— De ki mondta, az istenért? . . .

— Nem tudom. Mindenki. Talán plakátokon kellene nyilatkozni.

Kiderül, hogy az ügyről senki se tud, az iz-gatott uron kívül.

A nyugalom nem sokáig tart. Egy hordár le-velet hoz:

Igen tisztelt Uram! Mint őszinte jóakarója figyelmeztetem, hogy idejekorán tegyen valamit azon óriási akadály ellen, amely az ön jelöltsége ellen torlódt. A városban azt beszélnek, hogy ön volt az a névtelen, aki megfelebbeste a Fejérváry-névnek a huszárlaktanyáról való

levéletét. Ezért hallatlan izgatás folyik Ön ellen. Ha meg akarja menteni magát, tegyen valamit ez ellen. Én többet nem tehetek, mint becsülete-sen figyelmeztetem. Hive

Dunszt Jaques.

A jelölt mosolyogni szeretne, de az ajkai izga-tottan rángatóznak. Az eset mértéktelenül hülye, de ilyenkor minden meglehet. Egy konflisó életve-szedelmével fölkeresi Dunszt Jaquest és megkérdezi, hogy hol hallott a hírről?

A nyomozás megállapítja, hogy a hírt nem a elöltre fogták rá, hanem másvalakire, azt se most, hanem egy fél év előtt. Dunszt ur egy fél évvel hal-lucinált.

Még ugyanaz nap a jelöltet a következő jóaka-ratu rémhírrel tisztelik meg:

a jelölt megbukik, mert az a hír van elter-jedve róla, hogy titkos nazarénus;

a jelölt veszedelemben van, mert egy önjelölt ép az ő nevére utazik és tízezer koronát szánt a választásra;

a jelölt ügye rosszul áll, mert azt beszélnek róla, hogy a maga kezére dolgozik;

a jelölt bajban van, mert nem dolgozik a maga kezére;

a jelölt megválasztásáról szó se lehet, mert a Kilencszázalék-hoz címzett vendéglőben egy erős frakció új listát állított össze, amelyből a jelölt hiányzik;

a jelölt meghalt, mert az egész kerületben azt beszélnek, hogy idült idegbaja miatt visszalépett a je-lölt ségtől . . .

És így tovább. A jelölt kapkod, szerződteni akarja Sturm Albertet, hogy az minden fél órában egy cáfolatot adjon ki, egy vagyont ölt be a kocsi-kázásba, amíg a sok pletykának utána járt, végül a legutolsó jóindulatu hirhozónak ezt mondja:

— Uram! Az embert csak egyszer lehet agyonütni. De maguk engem ezekkel a hírekkel mindennap tízszer akarnak kivégezni, kiteríteni és eltemetni. Nem bánom, bukjak meg, földeljenek el, váljak semmivé, — de aki még egy hírt hoz, an-nak keresztülgázolok a lelkén . . .

A hírvívó megsértődik.

— Ugy? En csak a maga érdekében tettem. Igy legyen jó szíve az embernek . . .

MULATSÁGOK.

(—) A polgári nőegylet teazurjai. Tavalgy gyakran volt alkalma az aradi közönségnek résztvenni azokon a szórakoztató, élvezetes dél-utáni teákon, amelyeket az aradi polgári jóté-kony nőegylet rendezett. A tavalyi siker, amely nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is fényes volt, arra indította a polgári jótékony nőegy-letet, hogy az idén is megtartsa a délutáni tea-kat. Az első ilyen délutáni tea december 8-án, a második 1908 január 5-ikén, az utolsó pedig február 8-án lesz. A siker előrelátható, mert a rendezőség mindent megtesz a közön-ség szórakoztatása érdekében.

(=) Az aradi „Gutenberg-Dalkör“ serényen készülődik a folyó hó 17-én (Kovács és No-votny-féle újonnan átalakított helyiségben) meg-tartandó Műsoros estélyére. A vezetőség ma osztotta szét a hangversenyéről szóló röpcédu-lákat és falragaszokat. Megemlítendő továbbá az is, hogy a közönség óhajának eleget téve, a vezetőség a műsorba a „Szabadság dalt“, a nyomdász-egyesület pályadíjnyert dalát is beillesztette. Azonkívül, hogy a színházi kö-zönségnek is alkalma legyen a hangversenyen résztvenni, a vezetőség úgy intézkedett, hogy a hangverseny 9 órakor kezdődjék és a műsor érdekesebb számai az előadás után kerüljenek sorra. Meghívó a hangversenyre, melyen belép-tidij nincs s csak a 20 filléres műsor vétele kötelező, nem lesz kibocsájtva, miért is a kö-zönséget ezuton is meghívja a rendezőség.

Összeomlott ház.

Katasztrófa egy építkezésnél

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 12.

Megrendítő szerencsétlenség történt ma Nagyváradon. Az a bűnös könnyelműség, amelylyel egy építést vezető, vállalkozó az építéshez szükséges anyagok megtakarítása körül eljár, hogy a silányabb minőségű anyagok felhasználása által minél nagyobb hasznot vágjon zsebre, szörnyű módon megboszuította magát számos emberélet kiállításával. Az építész mérnök a szerződésileg kikötött betonoszlop helyett cement-oszlopot készítettett egy ujonnan épülő két emeletes házban. A cement oszlop nem bírta ki a nehéz épület terhét, összeomlott és számos ott dolgozó munkást maga alá temetett. A mentési munkálatokat nyomban folyamatba tették. A mentők, a megmenekült munkások, a rendőrség és a katonai készenlet, eddig két halottat buztak ki a romok alól, de az összes áldozatok száma még ismeretlen. Szigorú vizsgálat indult meg a építkezést vezető pallért már *letartóztaták*.

A szerencsétlenség részleteit felől Nagyváradról a következőket jelentik:

Breider Ármin kereskedőnek a Kossuth Lajos utcában új kétemeletes háza épül, amelynek munkálatait *Szász* Róbert okl. építésmérnök, volt állami mérnök vezeti. Az épület falai még vakolatlanul állottak s a munkások épen a vakolási munkálatokat végezték. Ma reggel 8 órakor hatalmas robaj közben a falak összeomlottak és az ott dolgozó munkásokra zuhantak, teljesen eltemetve őket. Az áldozatok száma eddig ismeretlen, mert a házon dolgozó, *körülbelül száz munkás*, az eső elől az épület belsejébe vonult s ekkor történt a katasztrófa. Az épület belseje beomlott, a homlokzat is ingadozni kezdett, mire azt, hogy nagyobb bajt ne okozzon, kötéllel szándékosan lerombolták. Az egész házból csak a két oldalszárny maradt épességben. Az épület olyan képet nyújt, mintha földrengés sújtotta volna.

Az irtózatosszerűség folytán nagy rémület támadt a munkások között, akik hanyat-homlok igyekeztek menekülni s ez a legtöbbnek sikerült is, de körülbelül 10—15 ember a romok alá került.

Óriási nézőközönsége akadt a mentési munkálatoknak; megszűnt a villamos közlekedés is. Megjelent a szerencsétlenség színhelyén *Glatz*, Antal főispán, a rendőrfőkapitány, a vizsgálóbíró, a városi tisztviselők és a tűzoltók. A katonai segédszolgálatok is kivonultak és serényen folyik a munka a romok eltakarítása és az eltemetett munkások megmentése céljából. A munkálatokat nagyon megnehezíti, hogy az oldalfalak is leomlással fenyegetnek, folyton hull a téglatörmelék és a vízvezetéki cső elszakadása következtében az épületet elárasztotta a víz.

A városban nagy a felháborodás a mérnök ellen, aki az építkezést vezette. A munkások életre-halálra keresték az egész városban s kijelentették, hogy ha reá akadnak, *agyonverik*. A mérnök — szerencséjére — egy nagyobb építkezési munka átvállalása miatt Szolnokon van.

A vizsgálat eddigi adatai szerint a szerencsétlenség oka az, hogy a mérnök a szerződésileg kötelezett betonoszlop helyett cementoszlopot készítettett, amely nem volt képes a két emeletes épület terhét viselni. A rendőrkapitány az építészet irodájában lefoglalta az építke-

zési terveket. Az építkezést vezető pallért a rendőrség *letartóztatta*. A vizsgálat folyik.

Későbbi távirat jelenti: A romok eltakarítása este 7 óráig tartott. A délután folyamán *hílen halottat* találtak s a kórházba szállított sebesültek közül is hárman meghaltak. Még több halott is van, akiknek kiszabadítása rendkívül nehéz mert a törmelék teljesen eltakarják őket. E két lámpafény mellett folyt a mentés, a halottakat katonák vitték hordágyon a temető bonckamrájába.

Kosztin János, a letartóztatott pallér, kihallgatása folyamán kijelentette, hogy a ledőlt oszlop terv alapján készítette és a történetért nem ő felelős. A pallért délután szabadlábra helyezték.

Az esti gyorsvonattal érkezett meg *Szász* Róbert mérnök Szolnokról. Az állomáson a rendőrkapitány és a rendőrelőőr várta. A rendőrségre vitték, ahol kihalálták, azután szabadon bocsátották.

A délután folyamán egyik meghalt munkás neje *megőrült*.

SPORT.

+ **Hubertus-ünnep.** Tegnap folyt az aradi huszárok Hubertus-ünnepa. A találkozás délelőtt 10 órakor volt a két laktanya közötti Vásár-téren, ahol 48 lovas és 18 kocsi vendég találkozott. A verseny a Csálai-nagyerdőben történt meg, körülbelül 9 kilométernyi területen. 4 nagy akadályon és 6 viasz-árkon kellett a versenyzőknek átjutniuk. A verseny befejezése után a vendég-hölgyek, névszerint: *Purgly* Lászlóné, *Prichradny* Henrikné, *Bohus* Julia báróné és *Gregorics* kapitányné lényes ozsonnát adtak. A verseny folytatása volt ma este a Fehér Kereszt szállóban tartott Hubertus-vacsora, amelynek befejezése után a nagyteremben táncra kerekedtek a jelenlevők.

Gyilkos hercegnő.

Napoleon unokahuga.

Véletlen, vagy szerelmi dráma?

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 12.

Párisi távirat jelenti: *Delboeuf* marquise született *Morny* hercegnő ma délelőtt — állítólag véletlen elővigyázatlanságból — *agyonlőtte a komornyikját*. A szerencsétlenség a marquise szalonjában esett meg és a végzetes jelenetnek szemtanuja volt *Dacosta* színész, aki *Delboeuf* asszonynak jóbarátja s ugyanúgy adta elő a szerencsétlenség részleteit, mint a marquise. Eszerint a főrangú asszony egy revolverrel babrágatott és a fegyver eközben elsült.

A rendőrség azonban nem érte be ezzel a két vallomással, hanem vizsgálatot indított, megállapítandó, hogyan történt a szerencsétlenség. A rendőrségnek ilyenfajta kételkedése mindig jogosult, kétszeresen is alapos azonban olyankor, amikor *marquise Delboeuf* van a játékban. *Delboeuf* asszony ugyanis rendkívül exaltált természetű, szinte betegesen az és a nevé, annak történelmi vonatkozásain kívül, főleg a hozzá fűződő botrányok révén emlegetik.

Eméletes még az a skandalum, amely az elmúlt esztendőben a párisi „Moulin Rouge” nézőterén játszódott le, amikor *Delboeuf* marquise mint színész próbált szerencsét a deszkákon. Az arisztokráciát felháborította, hogy a marquise — aki különben *III. Napoleonnak unokahuga* — színpadra lép és hogy terében megakadályozzák, tüntetést rendeztek ellene.

A tüntetést rendező arisztokráciának dolgát megkönnyebbitette, sőt igazolta az, hogy a *marquise* egy meglehetősen — hogy ne mondjuk lehetetlenül — erkölcstelen históriát választott debütje keretéül. Az előadásra kerülő darabnak szerzője *Willy* volt, a *Claudine*-ok szerzője, akinek műve — *Egyptomi álom* volt a címe — alkalmat adott arra, hogy az írónak elvált neje, *Colette Willy* és a *marquise* nagy közönség előtt adja át magát annak a saját-nemű erotikának, amely e két beteg asszonyt áthatja. Ezt a csuf aberrációt aztán meggátolta a közönség, még pedig olyan vehemens tüntetéssel, aminőt még nem láttak a „Moulin Rouge”-nak sok vihart megért falai.

A botrány egyelőre elsöpörte a párisi élet felszínéről *Willyt*, aki jónak látta Londonban keresni menedéket és lehetetlenné tette *Colette* asszonyt is, valamint barátját; lemondtak mindketten a színpadról. A *marquise* exaltált és beteges természete elég alapos okot szolgáltat hát a rendőrségnek arra, hogy kételkedjen benne, igazat vallott-e a legújabb szerencsétlenség dolgában a hercegnő, balesetnek mondván azt. A gyanút megerősíti az is, hogy *Delboeuf* asszony barátja a véres jelenet során *szintén megsebesült*. Ez a sérülés jelentéktelen, de éppen elég hozzá, hogy a baleset mögött *szerelmi drámát sejtessék*.

A képviselőjelölt váltója.

Feljelentés Kardos Árpád ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 12.

Lukácsiu László belényesi képviselőnek volt ellenjelöltje *Kardos* Árpád, egy tizedrangú fővárosi bankocska igazgatója, aki a koalíció jóvoltából néhány hélig fűrdött a mandátumkeresés mámorában és az emlegetettség dicsőségében, hogy a bukás után ismét az ismeretlenség homályába merüljön alá, ma ismét alkalmat adott nevének felemlítésére. Ezuttal azonban sokkal kényesebb az ügy, amelyben szerepe és egyáltalán nem alkalmas arra, hogy szimpátiát keltsen az exképviselőjelölt iránt. Egy nem éppen korrekt úgyról van szó, amelyből *Kardos* a tizenkettedik órában lábalt ki.

Budapesti tudósítónk jelenti: *Kardos* Árpád bankigazgató, a legutóbb lezajlott belényesi választás függetlenségi párti képviselőjelöltje ellen *Eckhardt* Taszilo súlyos természetű feljelentést tett a budapesti rendőrségen *Báth* Endre dr. ügyvéd, orsz. képviselő útján. A feljelentés *Kardost* okirathamisítással és csalással vádolja.

Kardos csak néhány héttel ezelőtt ismerkedett meg *Eckhardt* Taszival, egy vagyonos fővárosi dzsentrivel és közölte vele azon tervét, hogy nagyszabású iparvállalatot akar alapítani. A vállalatnak „burgonyazuzó és vágó részvénytársaság” lesz a neve, a vállalkozás nagyon reális alapokon nyugszik. Nincs egyéb szükség, csak *Eckhardt* jegyezzen 30,000 korona értékű részvényt és annak fejében ő lesz a vállalat vezérigazgatója.

Eckhardt belement az üzletbe s a 30,000 koronáról *Kardosnak* váltót adott.

Kardos terve az volt, hogy a földművelésügyi minisztériumtól a vállalkozáshoz nagyobb összegű szubvenciót eszközöl ki, de ez több képviselő támogatása mellett sem sikerült s így a vállalat a kellő anyagi eszközök nélkül nem kezdhetett működésbe. *Eckhardt* ekkor visszakövetelte a 30,000 koronás váltót, amelynek kiadását azonban *Kardos* megtagadta. Ez indította *Eckhardt* a feljelentés megtételére.

Mikor Kardos a feljelentés beadásáról tudomást szerzett, egyezkedést kísérelt meg Eckhardt jogi képviselőjével s hosszas tárgyalások után az ügyet békés úton intézték el, mire Eckhardt a feljelentést visszavonta. Magánvádra üldözendő büncselekményről lévén szó, az ügyész az eljárást Kardos ellen megszüntette.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívás. Az aradi kir. főgimnázium és áll. főreáliskola Ifjúsági Segélyező Egyesülete folyó évi november hó 17 én d. e. 11 órakor a Lyceum emeleti tanácskozó termében választmányi gyűlést tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja — az elnökség.

HIREK.

— A Ház üléseinek meghosszabbítása. Budapestről jelentik: Ugron Gábor a holnapi ülés folyamán, tekintettel a horvátok sűrű felszólalásaira, indítványt fog betervezni, hogy a Ház tanácskozási idejét délután 3 óráig hosszabbítsa meg.

— Jahl Gusztáv pozsonyi hadtestparancsnok. A szegedi helyőrség parancsnokát, Jahl Gusztáv altábornagyot, mint beavatott helyről értesítenek bennünket, a közel napokban pozsonyi hadtestparancsnoknak fogják kinevezni. A pozsonyi hadtest mostani parancsnokát, Frigyes főherceget, a hadsereg főfelügyelőjévé nevezi ki a király s így mint rangban legidősebb altábornagyot éri a magas előléptetés Jahl Gusztávot.

— Botrány a Reichsrathban. Bécsből táviratozzák: Ma délelőtt mutatkozott be az új osztrák kormány a Reichsrathban. Mikor az öt újonnan kinevezett miniszter megjelent, a szociáldemokraták és a cseh radikálisok éktelen macskazenét rendeztek, ököllet és iratsomókkal verdesték a padot, „abcug“ és „pfuj“ kiáltásokat röpitettek a miniszterek felé. Az elnök csak nagy nehezen tudott csendet teremteni. Először Nemer cseh szociáldemokrata szóval fel. Szóvá teszi a kabinet rekonstrukcióját és az egész cseh nép radikális elemei nevében tiltakozik Prade kinevezése ellen, akit a választási reform és a munkások ellenségének jelent ki. Javasolja, hogy a kormány nyilatkozata felett a vitát azonnal kezdjék meg. Nemer javaslatát elutasították. Azután Klotác a cseh radikálisok nevében tiltakozik a cseh minisztereknek a kabinetbe való belépése ellen.

— Elhárított merénylet. Londoni magántávirat jelenti, hogy az angol királyi pár élete tegnap nagy veszélyben forgott s csodás véletlennek nevezhető, hogy megmenekültek. Amikor ugyanis tegnap vonaton utaztak Vilmos német császár fogadására, a vonat hirtelen Bishop Stortford állomás közelében nyílt pályán megállt. Edvárd király és Alexandra királyné kiszálltak a vonatból, hogy személyesen megköszönjék arról, hogy mért állt meg a vonat. Ekkor megtudták, hogy a vonatvezető észrevette, hogy egy sín el van törve. A nyomozás rögtön megindult, de eddig nem sikerült megállapítani, hogy merényletet akartak-e elkövetni a királyi vonat ellen, vagy csak véletlen okozta a sín eltörését. Annyi bizonyos, hogy végtelen katasztrófától mentette meg a vonatot a vezető őbersége mert a kisiklás okvetlenül bekövetkezik, ha a vonatvezető a pályatest fogyatékoságát idejében észre nem vette volna.

— Tömeges letartóztatások Cettinjében. Belgrádból jelentik: A Stampa értesülése szerint Cettinjében 150 embert letartóztat-

tak. A tömeges letartóztatásra Rajkovic vallomása adott okot, kinél bombákat találtak. A fejedelem három közeli rokona is a letartóztatottak között van.

— Lukácsy Sándor ravatalon. Budapesti tudósítónk jelenti: Lukácsy Sándort, a sorból kidőlt népszimulánsot, az Otthon kör intézőjét, a kerepesi úti temető halottasházában ravatalra tették. A magas katafalkot, melyen érckoporsóban vértelen arccal nyugszik az elhunyt, a gyertyák özöne és a délszaki virágok erdeje veszi körül és az entreprise huszárai fogadják a szomorú, lucskos őszi időben is nagyszámúban kizarándoklót. A gyászos terem lassan, lassan megtelik koszorúval. A megboldogulttal összekötetésben állott intézmények mind felkeresik a ravatalt. Ott van már az Otthon kör, a Népszínház Vigopera igazgató ságának „A vereshajú szerzőjének“ feliratu, a Színészegyesület, a család és sok jó barát koszorúja. A végtisztességet délután fél 4 órakor adják meg a halottnak és a kerepesi sírkert földjébe helyezik örök nyugalomra.

— Viharos képviselőtestületi ülés Makón. Makó város képviselőtestülete ma ülést tartott, melyen Rankl József várcsi képviselő indítványa nagy vihart idézett elő. Az indítvány, mely bizalmatlanságot akart szavaztatni a kormánynak, nagy viharra adott okot. Zajos elmentmondással fogadták Kökényessy Géza fel szólalását, ki mindenben egyetértett az indítvány tartalmával s azt elfogadta. Kökényessy beszéde folyamán félbe kellett szakítani az ülést egy félórára, hogy a képviselők kitombolhassák magukat. A hangulat a félóra elteltével sem csillapult és nem akarták Kökényessyt meghallgatni, mire Bakos főjegyző kénytelen-kelletlen megvonta tőle a szót. Végül bizalmatlanság helyett bizalmat szavaztak a kormánynak. Sőt Nagy Károly azt indítványozta, hogy indítsanak fegyelmi vizsgálatot a főjegyző ellen, mert az odózu indítványt a napirendre kiűzte. De ettől később elállt.

— Halálozás. Grossman Jakab dr. aradi orvos neje ma hosszabb szenvedés után 52 éves korában elhalálozott. Az elhunyt urinó a közéletben is tevékeny részt vett. Hosszu ideig volt az aradi izraelita négyzet pénztárnoknöve, később alelnökneje és mint ilyen számtalanszor adta tanúját nemcsak szívének és emberszeretetének. Halálát két fia és ki terjedt rokonság gyászolja. Temetése holnap délután két órakor lesz a gyászházból.

— A csanádapácai segélyakció. Bartha Istvánnak, a csanádapácai sikkasztó le készenek bünpöre szombaton foglalkoztatja a szegedi kir. törvényszéket. Amint azonban az utolsó napok hírei szólnak, nagy a valószínűség, hogy a tárgyalást ismét elfogadják napolni, mint ahogy elnapolták a múlt hónapban kitűzött tárgyalást is. Arról van szó ugyanis, hogy Urszinyi János dr. békécsabai ügyvéd, a csanádapácai bank megbízottja, a kormányval szombaton arra a meg egyezésre jutott, hogy a bank károsultjai részére a magyar jelzálog hitelbanknál a kormány kétszáz ezer koronás telepes kölcsönt fog kieszközölni. A csanádapácaiak ugyanis a nagy veszteségek folytán olyan anyagi csapásokkal küzdenek, mely a virágzó község kizsákmányát és munkánépét önkrejtással, kivándorlással fenyegeti. A kormány éppen ezekről az okokról írva nyújtott segédkezet a kölcsön megszerzésénél. Most már csak napok kérdése, hogy az összeget folyósítsa a jelzálog hitelbank a csanádapácai takarékos részére. Forráunk úgy értesít bennünket, hogy erről a kölcsönügyletről a csanádi püspökségnek is van már tudomása, amely még egy utolsó közbejártást akar tenni, hogy a sikkasztó lelkész mentse a börtönből. A múlt hónapban már folytak ilyen irányú tárgyalások, amelyek azonban eredmény-

telenek voltak. Ha a mostani tárgyalásoknál a legkisebb remény fölmerül, hogy a csanádi egyház tehet valamit Bartha István érdekében, a szombatra kitűzött tárgyalást el fogják napolni.

— Pusztító epidémia. Felsővisón, mint Máramaroszigetről jelentik, skarlát- és vérhas-epidémia pusztít. Összesen mintegy négyszázan fekszenek betegen s naponta öt-hat haláleset történik. Az epidémiát a román lakosság maga terjeszti azzal, hogy összegyűl a halottak mellett való virrasztásra. A hatóság ezért szigorúan megtiltotta a halottvirrasztást, de a román néptitokban mégis összejön. Az epidémia csak a románok körében pusztít.

— Sikkasztó adótárnok. Temesvárról jelentik: Papp Gyula szatmári adótárnok ma délelőtt Temesvárott agyonlőtte magát, mert 1500 koronát sikkasztott. A szatmári adóhivatalból ugyanis fizetés végett több aranytekercest vittek a folyamammérnökséghez. A tekerceket Nyárádi László főmérnök bontotta fel, de nagy meglepetésére azokban arany helyett új 2 filléreseket talált. Meg volt győződve róla, hogy csak tévedésről lehet szó s ezért a tekerceket visszaküldte az adóhivatalba. Ott aztán 1500 korona hiányt állapítottak meg és rögtön Papp Gyula lakására küldtek, mert őt gyanúsították a sikkasztással. Az adótárnok lakásán azonban megtudták, hogy Papp már szombat óta nyomtalanul eltűnt. Ma aztán híre jött Temesvárról, hogy ott föbelőtte magát az eddig oly lelkiismeretes hivatalnok, kiről ezt az eltévelyedést senki sem merne feltételezni.

— Az ipartestületi titkárság. Az ipartestület megüresedett titkári állására már a pályázat meghirdetését követő napon számos aspiráns akadt. A pályázók közül komoly jelöltként emlegetik az állásra Lits Antal, az aradi újjáépítési kar egyik legkedveltebb tagját is. A többi pályázók egyelőre még nem ismeretesek.

— A milliomos leány tréfaházassága. Bécsből írják: Nemrégiben híre járt, hogy Maloney Helént, egy filadelfiai milliomos leányát megszöktette Clarkson Samuel, atyjának, a Standard oil mágnásnak házából. A szökevények Európában, állítólag Párisban vagy Londonban megesküdtek. De már két évvel azelőtt Miss Maloney „csak tréfából“ — úgymond — hozzáment feleségül egy Osborne nevű fiatal amerikaihoz. Miss Maloney tényleg, rögtön az esküvő után visszatért a szülői házba, Osborne azonban kijelentette, hogy magát a fiatal hölgy törvényes férjének tekinti s így az most bigámiait követett el. Miss Maloney azonban most, miután néhány hétig hiába keresték mindenfelé, hazajött atyja házába, ahol nemcsak szülei, de tréfa férje Osborne is fogadták, ki magát, egyetértve a milliomos apával, most is a jogos férjnek tekinti. Miss Maloney végre rászánta magát, hogy a tréfa valóra váljék s állítólag legközelebb az oltár előtt, katolikus szertartás szerint is megtartják az esküvőt. Más verzió szerint már meg is tartották rögtön a leány hazatérése után. Hogy mindehhez mit szól majd Clarkson, a szöktető, arról egyelőre nem érkezett jelentés.

— Eltemetett község. Párisból táviratozzák: Valence sur Rhoneból jelentik, hogy hegycsuszamlás következtében Felines községben 40 ház, ezek között a paplak és az iskolaépület is, elpusztult. A lakosok idejekorán megmenekültek.

— Orvossztrájk Kassán. Az aradi orvosok példáján felelőzve, most a kassai orvosok is mozgalmat indítottak a munkásbetegsegélyező pénztár ellen. Kassáról jelentik, hogy a kassai orvosszövetség tagjai november 1-ől kezdve megszüntek a munkásbiztosító pénztár állandó

fizetésű orvosai lenni. Azóta állandóan folytak a tárgyalások az orvosok és a munkásbiztosító pénztár között, de megállapodás nem jött létre, sőt a munkásbiztosító pénztár kimondotta, hogy még *elvileg sem hajlandó támogatni a szabad orvosválasztás eszméjét.* Erre az orvosok tegnap este tartott értekezletükön elhatározták, hogy a betegpénztár tagjait csak úgy kezelik, ha azok vagy előre fizetik le a belügyminisztériumtól megállapított kezelési díjakat, vagy a pénztár elnökétől olyan írást hoznak, melyben a pénztár kötelezettséget vállal a megállapított díjak megfizetésére. A munkásbiztosító pénztár ellenben elhatározta, hogy a főispántól hatósági orvosok kirendelését fogja kérelmezni.

— *Árverezik a királyné ékszerait.* Brüsszelből jelentik: Még eddig nem ment teljességbe *Lujza* hercegnőnek az a roménya, hogy anyjának, *Henriette* királynénak ékszerait visszaválthassa. Ha a hercegnő holnapig nem tudja a szükséges pénzt megszerezni, akkor holnap délután okvetlenül *elárverezik az ékszert.*

— *Vesztett kutya garázdálkodása.* Paksról jelentik: Borzasztó garázdálkodást vitt véghez egy a vidékről ide kóborgott vestett kutya. A dühögő állat több mint tíz embert megmárt és sok lovat és kutyát megtámadott, míg végre sikerült agyonverni. Súlyosabb sérüléseket szenvedett *Ruff János, Goldgruber Józsefné, Hornung Róza* 18 éves leány, kinek a szó szoros értelmében keresztülharapta vállát, *Simon István, Akkermann Mihályné,* ki áldott állapotban van és annyira megijedt a rá támadó kutyától, hogy azóta állapota válságos; megmárt még ezeken kívül több gyermeket. A megmárt embereket Budapestre szállították a Pasteur-intézetbe. Mivel azt hiszik, hogy még több áldozat is van, a hatóság felelősséget bocsátott ki, hogy a megmárt egyének haladéktalanul jelentkezzenek. Az összes kutyákat zár alá helyezték.

— *Dreyfus katonai pályájának vége.* Párisból jelentik, hogy a francia köztársaság hivatalos lapja október 25-én keletkezett dekretumot tesz közzé, amely a sokat emlegetett *Dreyfus Alfréd* őrnagyot saját kérelmére nyugalmi helyezi. Mivel Dreyfust a múlt év nyarán nevezték ki őrnagynak és így nem szolgált két évig mint őrnagy, csak kapitányi nyugdíjat kap.

— *A Baross-parki betörés.* A Baross-parki kioszkban a múlt héten történt betörés tettesét ma sikerült egy *Dimulor Milos* nevű legény személyében elfogni. *Rónai István* detektív csipte el és kikutatván lakását, egy hordó pálinkát, több üveg pezsgőt, valamint ezüst evészközöket talált nála. A pálinkát *Koch József* aradi kereskedőtől lopta *Dimulor,* a többi tárgyat a kioszkból emelte el letartóztatták és holnap átkísérik az ügyészséghez.

— *Ujházi kívánsága.* Ujházi mester mostanában sokat szomorkodik az idő miatt. Az ő derűs és harmonikus egyéniségéhez sehogysem illenek ezek a fekete, ködös és nyirkos novemberi napok. Bezzeg a szép, napsugaras októbernek teljes szívből örvendezt az örökifjú mester. Egyszer, a múlt hónapban, délidőben lassan sétálgatott a Városliget felé *Heltai Jenő,* a poeta társaságában. Mosolyogva fűrdött a sárga napsugárban és telítődve szívta be az enyhe levegőt. Egyszerre csak megállott, rátette kezét *Heltai* vállára és nagy elragadtatással kiáltott fel:

— Mit szólsz, *Jenőkém* ehhez a gyönyörű időhöz? . . . Oh, bárcsak tartana ez a szép idő leg alább karácsonyig! Azután, nem bánom kezdjen tavaszodni!

— *Kereskedők és iparosok figyelmébe.* Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár elnöksége ismételtén felhívja Aradváros iparosait és kereskedőit, hogy betegség- és balesetbiztosítási kötelezettség alá eső alkalmazottainak be- és kilépését mindenkor a törvényben előírt

8 napon belül jelentse be a pénztárnak (*Ferdinánd utca 1. sz.*) A kellő időben való bejelentés elmulasztása nem csupán súlyos anyagi felelősséget ró a mulasztást elkövető munkaadókra, hanem érzékeny pénzbüntetést is von maga után, amelynek kiszabásától az iparhatóságok semmi körülmények között sem tekinthetnek el. Együttal figyelmeztetnek a munkaadók, hogy azon alkalmazottakat, kik továbbra is csak betegsegélyezésre biztosítandók és a kerületi betegsegélyző vagy az ipartestületi betegsegélyző pénztárba már előzőleg bejelentettek, újból bejelenteni nem kötelesek. Ellenben azon alkalmazottakat, kik az új törvény folytán balesetre is biztosítandók, július 1-től fogva a pénztár hivatalos helyiségében kapható űrlapon újból bejelentendők voltak, miért is kéretnek a munkaadók, hogy elmulasztott bejelentéseiket sürgősen tegyék meg.

— *Világító gránátok.* Páris-ból táviratozzák: A lapok jelentései szerint Lorientben kísérletet tettek új szerű gránátokkal, amelyeknek az a tulajdonságuk van, hogy abban a pillanatban, midőn célt érnek, erős fényt árasztanak szét. Ezek a világító gránátok, amelyeket 65 mm. fegyverekből löttek ki, lehetővé tennék a tűzérségnek, hogy éjjel is pontosan célba találjanak.

— *Vasuti katasztrófa.* Berlin-ből táviratozzák: Egy Bernau állomásról elindult tehervonat befutott egy Berlinből jövő gyorstehervonatra. Egy kalauz meghalt, 13 kocsi és egy lokomotív megrongálódott. Egy spirittusszal megrakott kocsi elégett.

— *Merénylő ulánushadnagy.* Lemberg-ből írják: Jaroslából jelentik, hogy folyó hónap 9-én a földött katonai lovardában *Kahn* ulánust hátról karddal megtámadta *Gemmingen Hermann* báró altábornagyot, a Jaroslában állomásozó ötödik lovashadosztály parancsnokát, ki éppen kihallgatást tartott a lovaglóliskolába beosztott tisztekkel. A tisztek segítségére siettek a tábornoknak és elhárították a támadást, úgy hogy a tábornoknak szűz kardvágás *Schrott* dragonyos főhadnagyot érte s azt a kezén súlyosan megsebezte. A többi tiszt erre kardot rántott és több vágást mértek *Kahn* fejére. A vértől elborított merénylő kimenekült a lovardából, de a 83. gyalogezredből űldözésére kiküldött készütség elfogta és miután kicsavarták kezéből a kardot, bezárították a katonakórházba. Ott aztán *Zapalowitz dr.* törzservos életveszélyesnek mondta állapotát. A támadásra — írja a *Kurier Lwowski* — az adott okot, hogy egy nappal eőtte a katonai becsületbíróság, melynek elnöke *Gemmingen* báró volt, *Kahn* megfosztotta tiszt rangjától.

— *Köszönetnyilvánítás.* Boldogult *Stengl Ignác* elhalálása alkalmával koszorúmegváltás címen a *Stengl család 20 koronát* és *Guttman Samu családja 10 koronát* adományozott az „Első aradi betegségi és tem. egyesület” részére, továbbá a *Stengl család 10 koronát* az „ier. kihásasítási egyesület” részére, amely nemeslelkű adományokért a legőszintebb köszönetét fejezi ki *Kohn S. N.* elnök.

— *Medve helyett ember.* *Ó Radnáról* írják: *Mihály György* új-radnai erdőlegény estefelé hazatérve, az út mentén, a medvecsapáson gyanus neszt hallott. Azt hitte, hogy medve van a közelben és puskájából a mozdulatlan alakra lőtt. Mikor odament, hogy a még mindig mozdulatlan alakot megnézzék, *Longauer János* famunkást találta ott, ki néki jó barátja volt. A meglőtt embert felesége és hét gyermeke siratja. *Mihály György* másnap önként jelentkezett a bíróságnál.

— *Telmányi Emil hangversenye.* 1907. évi november hó 17-ikén lesz a „Fehér Kereszt” nagytermében *Telmányi Emil* hegedűhangversenye *Reiner Frigyes* zongoraművész közreműködésével. Müsor: 1. Vieuxtemps: Nagy hegedűverseny (d moll)

a) Andante, b) Andante religioso, c) Finale marziale . . . Allegro . . . *Telmányi Emil.* 2. a) Brahms: Op 79. Rhapsodia (h-moll), b) Brahms: Rhapsodia (g moll) *Reiner Frigyes.* 3. *Hubay:* Carmen ábránd *Telmányi Emil.* 4. *Chopin:* Ballade: (g moll) *Reiner Frigyes.* 5. *Paganini:* Boszorkánytánc *Telmányi Emil.* 6. *Hubay:* 8 ik Csárdajelenet (Azt mondják . . .) *Telmányi Emil.* Zongoraiséret: *Reiner Frigyes.* A hangverseny zongorát *Faix Jaques* ur szívességéből engedte át. Kezdeté délután pontban fél 5 órakor. A hangverseny tisztá jövedelmének 10% a az „Ifjusági Segélyző Egyesület” javára lesz fordítva. Jegyek: 5, 4 és 2 kor. válthatók és az előjegyzett jegyek átvehetőek ifj. *Klein Mór* könyvkereskedésében (Fehér Kereszt-épület) és a hangverseny estéjén a pénztárnál. A tanuló ifjuság a K. 2.— és K. 1.— helyeket félárban kapja. 2489

— *Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svaboz* ellen leghatásosabb *Vojtek és Weisz* nál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ Az aradi katonák és ujaradi legények. Véres verekedésnek volt a színhelye múlt év július tizenötödikén éjjel az ujaradi Hesz féle kocsmában. Táncmulatság közben a falubeli fiatalosság összeverekedett néhány aradi katonával, amely harc a katonák c-újos vereségével végződött. A legények botokkal, fűtykösökkel irgalmatlanul elverték rajtuk a port. Ezér. bíróság elé is kerültek, amely elítélte őket súlyos testi sértés miatt. A legények egyike, *Vác Jakab* azonban az eljárás folyamata alatt kivándorolt Amerikába és így vele szemben nem lehetett eljárni. Mintegy két hét előtt *Vác* hazajött falujába, amire a csendőrség még aznap letartóztatta és bekísérte a kir. ügyészség fogházába. Ma került a bíróság elé, amely azonban bizonyíték híján felmentette a világlátott vádlottat.

§ *Pincérek egymás ellen.* Ily című hírünkre vonatkozólag *Horváth Lajos,* az aradi pincér egyesület elnöke annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy *Fischer Adolf,* aki ellen levéltitok megsértése miatt bünvádi feljelentést tett, nem pincér, hanem a vendéglősök elhelyező irodájának vezetője. *Horváth* egy másik feljelentést is tett, ismeretlen tettes ellen, a pincér-egylet és ennek elnöksége elleni lázításért. Megírtuk nemrégiben azt is, hogy *Demeter János* panaszra folytán a rendőrség vizsgálatot indított a pincéregylet ellen. A vizsgálatot a napokban annak konstataálásával szüntették meg, hogy a panasz alaptalannak bizonyult.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1907. évi november hó 13-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

25. *Berg Frigyes* nyugalmazott város-gazda fizetési előleg iránti kérelme. 26. *Sugár Jenő dr.* kérvénye az I. ső kerületben második szavazatszedő küldöttség felállítására tárgyában.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest. ár- és értéktáza.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 12.

Kínálat és vételkedv gyöngé. Elkelt 10.000 méter-műzása 5 fillérrel olcsóbb áron. Amerika 3 magasabb. Az árak 50 fillérrel csökkentek.

	Déli sárlat	É. sárlat
Buza áprilisra . . .	12.70—12.71	12.68—12.69
Zab áprilisra . . .	8.59—8.60	8.56—8.57
Rozsa áprilisra . . .	11.89—11.90	11.85—11.87
Tengeri májusra . . .	7.37—7.38	7.32—7.33

Zárul 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény	626.25
Magyar hitelrészvény	724.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	641.50

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 12.

A megújult eső rendkívül jótékony hatással van a mezőgazdasági állapotra, az őszi vetések különösen sokat nyertek általa.

A gabonaüzlet a kedvezőbb kilátásokra a jövő évi termést illetően irányzatában gyengült.

A mai piacon elkelt:

1000—1200 mm. buza 11 70

800—900 mm. új tengeri 5 80

Névleges jegyzés:

Rozs 9 60—9 70

Zab 7 80—7 40

Árpa 7 10—7 20

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 12 —

Magyar elsőrendű: Orog nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 125—127 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 128—129 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig.

IDEGENEK ARADON.

— November 12. —

Központi szálloda. Navrany Teofil birtokos Csikszerdahely. — Stern Gyula gyárvezető Gurahonc. — Winkler Jakab szállodás Déva. — Ilos Ferenc magánzó Bécs. — Cziegler Henrik malomtulajdonos Acuca. — Szalay Dezső műszaki tanácsos Budapest. — Tabin Károly birtokos Királyháza. — Kuppy Pál állami tisztviselő Budapest. — Burghart Jenő mérnök Borosjenő. — Virág Gyula, az Egyetértés munkatársa Budapest. — Staube Vilmos gyáros Leipzig. — Tichy Jenő intéző Mezőhegyes. — Győri Bernát máv. ellenőr Budapest. — Winter Johanna konfekció gyárosné Bécs. — Schwarz Fülöp borkereskedő Temesvár. — Herskovics Lajos fakeskeredő Lugos. — Kemka Gyula főerdőmester Kapriora. — Benki Mátyás magánzó Tiszaujtok. — Vámos Jenő fakeskeredő Nagyvárad. — Obabty Mitru magánzó Zimony. — Biener Rezső Dellai gözm. képviselője Lemberg. — Hartenstein Jenő fakeskeredő Budapest. — Vityen Miklós utazó Ocsanád. — Frommer Ármán utazó Temesvár. — Árvay József utazó Szeged. — Fürst Vilmos utazó Bécs. — Klein Lajos utazó Hatvan. — Bányai Mihály utazó Budapest. — Walaman Gyula utazó Budapest. — Schön Ilés utazó Budapest. — Lőrinc Géza utazó Budapest. — Böhm Jakab pincemester Budapest. — Gergely Ferenc utazó Budapest. — Leövey Alfréd utazó Budapest. — Unger Mór utazó Budapest. — Adler Jakab utazó Budapest. — Deutsch Zsigmond utazó Budapest. — Weiszberger Ármán utazó Budapest. — Forai Dávid utazó Budapest. — Takács Ignác utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Báro Vasmer Antalné birtokos és nővére Simánd. — Dr. Moldován János cs. és kir. főorvos Arad. — Jeunicker Antal őrnagy Eger. — Kerner Antal mérnök Temesvár. — Valérián József birtokos és családja Világos. — Gréczer főhadnagy Grodek. — Papp Emil pénzügyigazgató Dész. — Klein Ferenc szállodás Rutka. — Jónás Jakab titkár Budapest. — Balog Károly mérnök és családja Oravica. — Kende Henrik kereskedő és neje Nagyenyed. — Lantos Odön tisztviselő Nagyenyed. — Bodnár Jenő igazgató és családja Fehértemplom. — Molnár Sándor igazgató és családja Fehértemplom. — Révész József mérnök Nagyszombat. — Deutsch Ede borkereskedő Nagybicsé. — Hajós Mátyás igazgatóhelyettes Nagyszalonta. — Vajda János birtokos és családja B.-Gyula. — Veider Manó bérli Nagyvárad. — Szántó Imre kisbirtokos és neje Rimaszombat. — Stein Sándor kereskedő Mezőberény. — Kenyeres Ferenc vendéglős Branyicska. — Diamantstein Salamon kereskedő Szeged. — König Fülöp kereskedő Szeged. — Gye-

nes Imre ügyvédjelölt Szeged. — Stahlberg Miksa igazgató Pancsova. — Drucker Lajos igazgató Pancsova. — Kádas Sándor főfelügyelő Pancsova. — Lukács Imre hivatalnok Homok. — Szendrő Antal pénztárnok Debrecen. — Major József gazdálkodó Ungvár. — Fenyves Izsó mérnök és neje Temesvár. — Molnár Károly titkár Temesvár. — Adler Antal nagybérli Győr. — Polgár Simon Győr. — Lusztig Sámuel utazó Budapest. — Rosenvasser Simon utazó Budapest. — Pudler Sándor utazó Budapest. — Beck Jakab utazó Budapest. — Pollák Zsigmond utazó Budapest. — Gvitein Soma utazó Budapest. — Braun Samu utazó Budapest. — Schmilovics Andor utazó Bécs. — Ferdinánd Zsigmond utazó Bécs. — Pollák Adolf utazó Temesvár. — Pick Emil utazó Temesvár.

Vass szálloda. Marosi M. utazó Budapest. — Zioveise Károly utazó Bécs. — Teszler Simon utazó Kolozsvár. — Geller M. utazó Bécs. — Weisz Jenő utazó Szeged. — Hofbauer Géza gyógyszerész Szabadka. — Schroll Benő kereskedő Budapest. — Schannen Imre kereskedő Eszék. — Tögel Bertalan magánzó Szt.-Tamás. — Fein Géza utazó Brünn. — Hermangel I. utazó Prága. — Volkstein Emil utazó Bécs. — Herman Izidor utazó Bécs. — Voffinger Emánuel utazó Budapest. — Laufer Odön utazó Budapest. — Lusztig Áron utazó Budapest. — Éleskúti Jenő kereskedő Budapest.

Nemzeti Színház

B) bérlet.

Bj) bérlet

Szerdán, 1907. évi november hó 13-án:

A fátum.

Szinmű 3 felvonásban. Irta: Zsiross István.

SZEMÉLYEK:

Alpáry Dezső Hunyadi J. Erna, neje Szilágyi B. Ella, leánya Kápolnai J. Szentkeresztiné Körössy J. Vajkay Sándor Szendrői M. Vajkay László Keszler Eds. Zimnburg Horti Sándor.

Trautmansberg Delli L. Péterdy Jenő Várnai Jenő. Gozdanovics Mariházi M. Lubonyovszky Faludi K. Báro Vesenyel Ujj Kálmán. Dr. Bánosi Szathmári A. Kovács Margit Harmath J.

Kezdete este 7 óa fél órakor.

NYILTTER.*

Óvás!

Kiskoru fiunk Máday János részére sem áru, sem készpénz hitelt ne nyujtsanak, mivel mi azt meg nem fizetjük.

Arad, 1907. évi november hó 12.

2707

Máday János és neje.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

kiváló sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Varmontes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!

Kapható minden gyógyszerkereskedésben vagy a Szeged-Lipóci Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 2.

1108

Magyonosiott
francia

szőlőfajokból szüretelt és gondozabban, mint saját hazájában kezeit borokból előállítva, természetes, hogy minősége a drága francia pezsgőkkel egyenértékű.

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kézmű, rövidaru és fehérnemű üzlete

„Kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak: vásznak, divatszövetek, blous seiyem, barchetek, triko ingek és nadrágok, sapkák, kezyük, harisnyák, cipők, gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

607—1907. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a gáji, Kovács-u. 36. számú ház melletti vizállásos terület 3 évi bérlete iránt folyó év november hó 18-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 42 kor. évi hasznobér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó letéti jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a 104. sz. szobában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi november hó 4-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

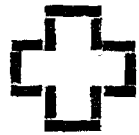
772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

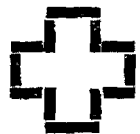
**Nem mind arany
ami fénylik,**
de fényesebben nem lehetett még valamit jobban
bebizonyítani, mint hogy az
Alföldi fehér kereszt

sósorszesz

a legkitünőbb háziszer,
mely nem hiányozhat egy uri családnál sem. Az illatos
**Alföldi fehér kereszt
sósorszesz**
kellemes és sokoldalú használhatósága által ál-
talános alkalmazásra talál.

Hűsítő a melegben,
amely gyakori főfájást szokott okozni, viszont
űditőleg hat
néhány csöppet cukorra bevéve, a szervezetre.
Az Alföldi fehér kereszt

sósorszesz

erősítő tulajdonsága
különösen a masszírozás alkalmával tapasztal-
ható. Nyári fürdőzések, kirándulások alkalmával
igen ajánlatos, ha kéznél van egy üveg
Alföldi fehér kereszt + sósorszesz.
A rossz víz gyomorfájást okoz, amit néhány csöpp
Alföldi fehér kereszt + sósorszesz,
megszüntet.
Migrén, fejfájásnál a homlokot kell bedör-
zsölni vele.
Fogfájásnál, vattára csöppentve a fog-
ba tenni.
Hajhullás megállítására meg kell mosni
vele a haját, mely ezáltal hul-
lamos és fényes lesz.
Mitesszerek, zsrpattanások eltűnnek, ha
megmossa vele az arcát.
Rheuma, csuz ellen alapos masszírozás-
sal kell védekezni.
Náthánál vízzel keverve az orrba szívja
fel.

Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen az
Alföldi fehér kereszt

sósorszesz.

Az Alföldi fehér kereszt sósor-
szesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár

Részv.-Társ. Kecskeméten

Kapható mindenütt.

Főraktár:
G. Földes Kelemen
gyógyszertárban
Aradon.

**MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK**

ujonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bár-
mely mennyiségű természetes vegyileg
legtisztább folyékony

Szénsavat
a világhírű buziásfürdői szénsavforrá-
sokból szikvizgyártáshoz, vendéglősök-
nek és egyéb ipari célokra.
! Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgá-
lótézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata;
„Szaga és íze; rendez. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%.
A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi köve-
telm ényeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján
igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál
**Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ás-
ványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.**
Büregörczim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. 3307

Szőlőoltványok.

Fajtisza riparia portais alanyon oltott,
elsőrendű, duggyökérzetű bor- és cseme-
gefaju 2690

fás-oltványokat

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és áraján-
lattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-
tartalom és hányadék, vér,
koros folyadék-gyülemek, epe
és huygkőképződmények, ne-
mi szervek váladékai, torok
lepedék, ondó, anyatej és kor-
szövettani vizsgálatokat mér-
sékelt díjazásért. 388

**Lábizzadás,
hónaljizzadás**

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

318

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óv-
szer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában
Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETESEK.

Egy intelligensebb

gráci kisasszony állást keres gyermekek mellé. Megkeresések a kiadóhivatalba „Erna” cím alá küldendők. 2706

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiárulit **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Uj könyvek

50-90%-os alkalmi árleszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek: Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izó** könyvkereskedése Arad. 1921

Uri lakás

azonnal kiadó. Bővebbet Dr. **Momák Döme** ügyvéd irodájában 2425

Egy jó karban lévő 2 lóerős

GÁZMOTOR

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejárataival szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gazgyárban leegotott

valódi **Auerok** raktára.

(Drbja 60 III.)

Évegyszerek, őrnyök, tulipánok, villanykörtek, lámpa szerek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 542

Boros Béni-tér és Nádor-utca sarján lévő

Schreyer-féle

telkek

eladók.

A felosztási terv megtekinthető és a feltételek megtudhatók

Dr. Szende Tivadar

ügyvédi irodájában 2599

Szabadság-tér 12. sz.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Hirdetmény.

Az Arad-hegyaljai h. é. motorosvasutigazgatósága ezenel közhire teszi, hogy a várócsarnokban és kocsikban elhagyott tárgyak, melyek 3 hónapnál hosszabb idő óta állomásaikon tárolnak f. hó 21-én d. e. 9 órakor Arad-Radnai-uti telepünkön a legtöbbet ígérőnek készfizesítés ellenében el fognak adni. 2695

Arad, 1907. november 9-én.

Az igazgatóság.

Városi hirdetmények.

20646 - 907. kh.

Hirdetmény.

Tapasztaltam, hogy a forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában 1892. május hó 21-én 81060. szám alatt kiadott földmívelésügyi m. kir. ministeri rendelet betartva nem lesz. Ennélfogva a hivatkozott ministeri rendelet tudomás és szigorú alkalmazkodás végett egész terjedelmében azon figyelmeztetéssel teszem közzé, hogy a hivatkozott ministeri rendelet határozományaiba ütköző cselekmények és mulasztások kihágást képeznek és a mennyiben az elkövetett cselekmények és mulasztások más fenálló törvények szigorubb határozománya alá nem esnek, 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. §.

Kettőnél több borjút, juhot, bárányt, kecskét, malacot s a kisebb szárnyas állatok közül négy párnál többet összekötött lábakkal, akár köz-, akár magánfogyasztás, illetőleg a használat céljából szállítani vagy vinni s mindezen állatokat, tekintet nélkül a mennyiségre, ily állapotban bármint célra is tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjúk és bárányok lábai azonban azon idő alatt, míg a vásár tart s a mérlegelés eszközöltetik, legalább öt centiméter szélességű hevederrel összekötethetők; mely állapotban az állatok mindenkor szalmára fektetendők.

Libák, pulykák s nagyobb szárnyas állatok összekötött lábakkal egyáltalában nem szállíthatók s azok házálás esetében csakis hónalj alatt vihetők.

Halakat keresztül fűzve szállítani, vinni vagy tartani tilos.

2. §.

Az 1. §-ban meghatározott mennyiségben felül borjúk, juhot, bárányok, kecskék, malacok csakis fedett s oly kocsikban szállíthatók, hogy az állatok a kocsiban állhassanak.

E célból a kocsiknak szilárd fenékekkel kell bírnia és ezen,

sem a kocsi oldalainak alsó részén nyílásnak vagy hézagoknak lenni nem szabad. Az oldalak felső részén $\frac{2}{3}$ -része szélességben a de z-kák, illetőleg lécek között tág hézagok hagyandók, hogy az állatot kívülről látni lehessen és a kocsit levegő járhasssa át.

3. §.

Bármint szárnyas állatok az 1. §-ban meghatározott mennyiségben felül csak ketreces vagy fonott kocsikon, illetőleg ketrecekben vagy kosarakban szállíthatók.

A ketreceknek úgy kell készítenniük, hogy az állatok kívülről jól láthatók és megkülönböztethetők legyenek.

4. §.

Az állatok megfelelő etetéséről és itatásáról az eladó vagy szállító, illetőleg tulajdonos gondoskodni tartozik.

Arad, 1907. évi október hó 31-én.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

valamint

tanuló lányok

fizetéssel

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

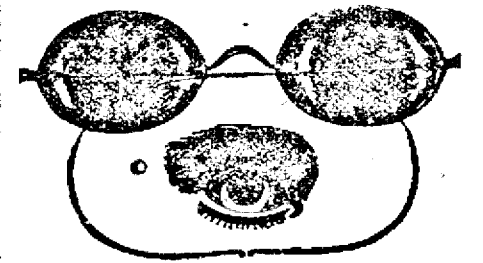
Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festégyárának festékével.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látsszeréseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany ezüst nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2412

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk

6-8-hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáson.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem rontja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közöseknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használata sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csatlakozások és a legjobb minőségű beállítás gummirozet, kendercsövek legolcsóbb árban.

Kutak

6-hozzá való csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 293

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.